Mūsų Pastogė

XVII metai. Nr. 43 (912) 1966 — Lietuvių Jaunimo Metai — spalio 31 d.

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper.

PRISIMENAM MIRUSIUS

Daugel žūva, daugel pūva,
Kas apverks jų dalį?
Už Uralo žemės galo
Ne po savo šalį.
Maironis

Kasmet ateina lapkričio antroji — mirusių prisiminimo ir gedulo diena. Lietuvoje ir pats metas, ir toji diena atitikdavo gyvųjų nuotaikas: rudenio trumpos ir paniurusios dienos, kapan bežengianti saule ir vaisiais pertekusi vasara, nukritę ir purvan lietaus plojami spalvingieji lapai. Prisimenama mirusieji, kurie kaip tie lapai, gyvenimo nublokšti žemėn.

Visur kitaip, tačiau visur vėlinių nuotaika toji pati ir visur jaučiamas tasai mirties nenutraukiamas ryšys tarp gyvųjų ir mirusių. Jisai nenutrūkstamas ir išgyvenamas ne vien tų, kurie valandėlei sustoję galvą nulenkia prie kapo, bet ir tų, kurie dar gyvi vaikščioja žemės pakraščiais arba kur nors ilsisi amžinai atgulę ar tai pietuose po palmėmis, ar dykumose, ar šiaurės tundrose.

Šiandien lietuvis pasidarė totaliai benamis: ir namuose — tėvynėje svetimieji šeimininkauja atėmę jam gimtą žemę ir išmindžioję tėvų kapus, lygiai lietuvis benamis ir svetur, tegu ir svetingai priglaustas, bet be gimtinės, be senolių kapų.

Esame benamiai, ir kiekvienas iš mūsų ilgimės to palyginamai mažyčio lopelio žemės prie Nemuno, kur norėtume bent savo palaikus pakloti beržų ar liepų pavėsyje ir savoje žemėje ilsėtis. Kaip skaudu atsigulti svetimoje žemėje tiems, kuriuos kaskart vis dažniau palydime iš kur nesugrįžtama, lygiai sunku ištarti — tebūna tau lengva svetimoji žemelė... Savoji žemė visados palieka artima ir miela tiek gyvajam, tiek ir mirusiam.

Dabar lietuviui pasidarė visas pasaulis namai. Gal dėl to ir ilgesys ano Nemuno krašto juo didesnis, kad pasaulis perdidelis, kad sutilptų širdy, kaip kad širdy telpa gimtinė. Į ją, į gimtinę nukreiptos akys lietuvio ne vien iš Australijos, bet ir iš Šiaurės, iš Sibiro, iš tremties ir iš laisvės.

Visur šiandie užtiksi lietuvių, visur yra ir lietuvių kapų. Bet visus mus rišia vienos didelės lietuviškos šeimos ryšiai, ryšiai, kad mes lietuviai, kad benamiai, kad gyvename vienu troškimu — gyventi Lietuvai ir numirus ilsėtis Lietuvoje. Meilė Lietuvai drauge yra meilė ir visiems lietuviams. Dėl to ir skaudžiai išgyvename visi, pildami kapą lietuviui svetimoje žemėje, labiau suvirpa širdis užtikus lietuvio kapą tarp svetimųjų.

Vėlinės. Jos prišaukia atmintin kadais gyvenusius, lygiai jos primena ir negausios mūsų tautos be prošvaisčių ateitį. Nesunku buvo tautai laidoti žuvusius už jos laisvę matant naujas, dar buinesnes atžalas, bet juo skaudžiau, kai mūsų gretos retėja ir palieka neužpildytos spragos. Tos spragos aiškios čia, jos dar aiškesnės tėvynėje, tyčia okupanto kertamos ir platinamos. Nežiūrint to, lietuvio ryžtas net ir Vėlinių dieną išlieka nepalaužiamas šventu mirusiųjų įpareigojimu gyviesiems — kad neliktų spragų jiems pasitraukus!

(v.k.)

Faustas Kirša

ANT KAPŲ

Atėjote visi vainikais nešini
Pagerbt brangių kapų, pakelt jausmus į dangų,
Kur kryžiai svyranti, apkerpėję, seni
Gyviesiems praveria į amžinybę angą.

Atėjote ,vaikai! Akyse tiek ugnies,
Tiek dvasios pajėgų, tiek kylančio drąsumo!
Sakykite, iš kur, kokios skausmų šalies
Ant kapo žymite tėvų nemirtingumą?

Klajūnais buvome savuos žaliuos laukuos,
Bet brendome ženklais iš savo žemės gimę,
Juk tas dar nemirė, kas atgulė kapuos,
Ir mūsų pajėgas pražilę kryžiai žymi.

Kas amžius iškentė, per mirksnį nepražus.
Užmigot su mumis, nubudot mūsų dvasioj.
Ir žemė ta pati, tas pats giedros dangus,
Vainikais žydinčiais kapus papuoškit drąsiai!

Veda Vyt. Bernotas

POLITIKOS VINGIUOSE

IŠTIKIMAS TARNAS GROMYKO

Iš Gromyko veido išraiškos ir jo kalbos galima lengvai įspėti sovietines užmačias. Jei Gromyko Washingstone kalba angliškai (o angliškai jis kalba laisvai) ir dar su mažu šypsniu veide, reiškia, reikalai eina gerąja linkme. Dėl pašlijusių sovietų - amerikiečių santykių Vietnamo reikalais Gromyko per pastaruosius trejus metus retai šypsojosi ir dažniausiai kalbėjo rusiškai.

Veidai Kremliuje keičiasi dažnai, tik Gromyko bespalvis veidas vis senoje vietoje. Tinkamesnio užsienių reikalų ministerio nereikėjo ieškoti nei Kruščiovui, nei Brežnevui. Kruščiovas ne kartą savo ištikimą tarną gražiai apibūdino sakydamas, kad Gromykui įsakius nusimauti kelnes ir sėstis ant ledo, jis neabejodamas paklausys. Jau kelinti metai, kai Gromyko sėdi ant ledo pasodintas jo naujo boso Brežnevo. Tik sako, dabar leidžiama jam kartais ir nuo to ledo nulipti.

GROMYKUI NULIPUS NUO LEDO...

Amerikonų - sovietų santykiai, atrodo, eina gerąja linkme, nes jis net ir su spaudos atstovais kalba angliškai. Neliečiant Vietnamo klausimo abiejų kraštų įtempta padėtis pamažu atsileidžia. Klausimas — kodėl sovietai bando santykius švelninti dar karui Vietname tebevykstant? Čia būtų papras ta Kremliaus išmintis: kalk geležį, kol karšta.

Partijos bosas Brežnevas, grįžęs iš kelionės po Bulgariją ir Jugoslaviją, komunistų vadams išsitaręs kad pasaulinis karas dėl Vietnamo nekilsiąs. Tačiau, jis pabrėžė, šiaurės Vietnamo bombardavimai amerikiečiams pergalės neatneš. Amerikiečiai taikos siekią klaidingu keliu. Kadangi Brežnevas žino, kad Amerika dar kiek laiko bus užimta Vietnamo karu, tai dabar pats tinkiamiausias momentas išnaudoti kaikurias situaci jas. Vietnamo padėčiai stovint vietoje, o vadeles laikant Maskvos rankose, sovietai gali kalbėtis atviriau. Jie net gali derėtis ir tuose punktuose, kurie anksčiau jiems nebuvo prieinami. Dėl Vietnamo sovietai nesileidžia į kalbas, tačiau jie mielai diskutuoja apie tarpusavio prekybą, nusiginklavimą, atominių ginklų kontrolę, erdvių išnaudojimą ir kita.

Amerika pilnai supranta sovietų suševelnėjimo priežastis, bet prie šintis kad ir dėl eksporto suvaržymo į Rusiją jiems nėra prasminga, nes kitos vakarų šalys jau seniai su sovietais bizniauja. Dėl to ir buvę eksporto suvaržymai į Rusiją ne strateginių gaminių jau panaikinti. Iš Amerikos bus galima eksporuoti šimtus įvairiausių gaminių įskaitant elektrinius instrumentus, kolchozams kiaulių lovius, moterims apatinius rūbus, batams šniūrelius, siūlus, adatas...

Prieš metus planuota tiesioginė oro linija New Yorkas - Maskva jau pradės veikti. Abiejų šalių ambasadų reikalai, kurie nuolat buvo ginčo objektu, sprendžiami palankiai: sovietai praplatins savąją ambasadą 13 akrų plote Washingtone, amerikiečiai gaus pa talpas centrinėje Maskvos dalyje.

Kalbant apie atominius susitarimus Gromyko, atrodo, iškovojo kad tuo tarpu vakarų Vokietijai užkirstas kelias uždėti pirštą ant atominio gaiduko.

Daug kam patinka tokia rezervuota ir šį tą žadanti Amerikos — Rusijos bičiulystė, bet lygiai daug kas gali ir karčiai pirštus nusideginti. Vokiečiai jaučia, kad jų pastangos suvienyti Vokietiją taip ir liks kaboti ore kaip iki šiol. Komunistinė Kinija jau seniai nesuvirškina dabartinės sovietų politikos. Bet kokia sovietų bičiulystė su Amerika dar labiau gilins Rusijos — Kinijos ideologinį skilimą. Prancūzija, dabar vaidinanti svarbią rolę, atsidurtų Amerikos šešėlyje, o rusai tuo tik daugiau išnaudotų geruoju turtingą dėdę Samą anapus Atlanto.

LIETUVIAI VISUR

DR. A. NASVYČIO IŠRADIMAS

Inžinierius Dr. Algirdas Nasvytis dirbdamas Thomson įmonėje Amerikoje, yra padaręs eilę patobulinimų ir išradimų. Vienas jo išradimų lėktuvų greičio kontrolei bus panaudotas milžiniškuose transporto lėktuvuose, kurie pasirodys apie 1968-69 metus.

MIRĖ EDUARDAS TURAUSKAS

Rugsėjo 13 d. Paryžiuje mirė Lietuvos diplomatas min. Eduardas Turauskas. Dirbęs įvairius darbus Lietuvoje jis nuo 1934 m. stojo į diplomatinę tarnybą ir paskirtas Lietuvos nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministeriu Čekoslovakijai, Jugoslavijai ir Rumunijai su rezidencija Prahoje. Vėliau jis dirbo užsienių reikalų ministerijoje kaip politinio departamento direktorius. Bolševikams okupavus Lietuvą jis pasitraukė į vakarus, kur gyvendamas Paryžiuje daug darbavosi pavergtų tautų ir Lietuvos labui kaip senas diplomatas.

GEN. ST. RAŠTIKIUI 70 METŲ

Neseniai Kalifornijoje gyvenąs buvęs Lietuvos kariuomenės vadas gen. St. Raštikis sulaukė 70 metų. Jis kaip lektorius dėsto kalbas svetimų kalbų mokykloje Montenery, Kalif. Anksčiau dėstė lietuvių kalbą, o dabar rusų kalbos profesorius. Generolas palyginamai dar gana stiprus ir judrus. Išeivijoje jis parašė ir išleido du didelius tomus savo atsiminimų, pavadintų "Kovose dėl Lietuvos".

— ★ —

Mums, ypač adelaidiškiams pažįstamas buvęs "australas" dail. A. Rūkštelė neseniai sulaukė 60 metų ir ta proga Čiurlionio galerijoje Čikagoje spalio 1-8 d.d. buvo surengta jo sukaktuvinė dailės paroda. Tą pačią parodą žadama išstatyti ir Los Angeles mieste.

— ★ —

iLetuvoje gyvenąs poetas Vincas Mykolaitis Putinas — šiais metais išleido naują savo poezijos rinkinį, pavadintą "Langas". Rinkiny eilėraščiai pilni pesimizmo ir kartaus nusivylimo. Tačiau šio leidinio 10.000 tiražą pavergtieji lietuviai išpirko per kelias dienas. Ir pavergtieji džiaugiasi ir vertina visa tai, kas nuoširdu ir lietuviška.

— ★ —

Amerikos senatorius P.H. Douglas neseniai įteikė Lietuvių Fondui 200 dolerių tuo įstodamas į Lietuvių Fondą nariu. Šiuo metu Lietuvių Fondo kapitalas siekia virš 300.000 dolerių ir iki 1968 m. tikimasi pasiekti vieną milijoną. Šio sukaupto kapitalo procentai skiriami lietuvių kultūriniams reikalams.

Įvykiai pasaulyje

PABĖGO SOVIETŲ ŠNIPAS

Spalio 22 d. iš Londono kalėjimo pabėgo sovietų svarbus šnipas, George Blake, nuteistas kalėti 42 metams. Dabartinė Anglijos vyriausybė spaudoje labai kritikuojama, kad taip lengvai pabėgama iš kalėjimų. Vien tik pirmoje šių metų pusėje iš kalėjimo pabėgo 242 nusikaltėliai.

KONFERENCIJA MANILOJE

Septyni kraštai, atstovaujami Manilos konferencijoje, sutiko atitraukti savo karinius dalinius iš Pietų Vietnamo tuoj po to, kai komunistai sutiks su taikos sąlygomis. Toks atsitraukimas bus tik tada efektingas, jei komunistai rūpestingai vykdytų taikos susitarimo sąlygas.

★ Nutraukti egresiją. Sąjungininkai pareiškė, kad pietų Vietnamas nieko kito nenori, kaip kad būtų pastotas kelias iš šalies vykdomai agresijai.

★ Išlaikymas Pietų Vietnamo integralumo. Pietų Vietnamas nesiekė ir nesikišo į kaimynų vidinius reikalus, juo labiau į šiaurės Vietnamo.

★ Vietnamo suvienijimas. Konferencijoje sutikta, kad Genevos konferencijoje padalintas Vietnamas bus respektuojamas tol. kol nebus pasiekta vienybė laisvu gyventojų balsavimu.

★ Vidinės problemos. Pasibaigus karui pietų Vietnamme turės būtaikingai suderinti visi politiniai vienetai, įskaitant ir vietkongo komunistus.

★ Atitraukimas sąjungininkų karinių dalinių.

★ Aiškios garantijos. Pietų Vietnamas iš praktikos pasimokė ir reikalaus, kad taikos atveju buvo aiškios tarptautinės garantijos jo integralumui.

Konferencijoje buvo pasisakyta, kad kol nebus prieita prie taikos, sąjungininkai vykdys ir toliau savo karinius įsipareigijimus, kol baigsis agresija. Komunikate sakoma: mūsų visų bendras tikslas taika ne tik Vietname, bet ir visame Pacifike. Mūsų vienintelis reikalavimas, kad šiaurės Vietnamas nutrauktų agresiją.

PREZ. JOHNSON VIETNAME

Vos pasibaigus Manilos konferencijai JAV prezidentas L.B. Johnson išvyko nenumatytam vizitui į Vietnamą, kur jis lankėsi didžiausioje amerikiečių karių bazėje, pavalgė pietus, pasikalbėjo su kariais ir aplankė sužeistuosius.

GAISRAS USA LĖKTUVNEŠY

Vietnamo vandenyse esančiam USA lėktuvnešy Oriskany kilo gaisras, kurio metu žuvo 43 kariai. Be to laivas gerokai apgadintas ir padaryta didelių nuostolių. Gaisro priežastis aiškinama.

SUBANDRIO NUTEISTAS MIRTI

Prieš pernykštį komunistų sukilimą buvęs Indonezijos užsienių reik. ministeris Dr. Subandrio po ilgos bylos nuteistas mirti už krašto išdavimą.

— ★ —

Švedai panaudoja minas prieš povandeninius laivus, kurie neišaiškinti plaukioja Švedijos teritorijaliniuose vandenyse. Toks svetimų povandeninių laivų plaukiojimas Švedijos pakraščiais pastebėtas jau penktą kartą šį mėnesį.

MUZIKAS JANIS KALNINŠ

Kanadoje garsėja latvių kilmės muzikas Janis Kalninš. Jis su savo kompozicijom dalyvaus 1967 m. Kanados šimtmetiniame jubiliejuje. Tam reikalui, New Brunswick miesto savivaldybei užsakius, parašė rapsodiją. Kanados Muzikos Muzikos Centras tam pačiam reikalui užsakė fortepijono trio.

— ★ —

Šiluvos koplyčios atidaryme Washingtone rugsėjo 3-4 d.d. dalyvavo apie 6000 lietuvių. Šalia religinių apeigų įvyko įvairūs posėdžiai ir koncertas, kuriame dalyvavo apie 700 dainininkų. Iškilmių proga vysk. V. Brizgiui asmenišką sveikinimą atsiuntė ir popiežius Paulius VI.

Šiluvos paminklinės koplyčios įrengimas kainavo apie 300.000 dolerių. Visiems meniniams darbams vadovavo dail. V.K. Jonynas.

AUSTRALIJOS NUSISTATYMAS

Senatorius iš Viktorijos F. P. McManus prisiuntė Mūsų Pastogės Redakcijai laišką su ištrauka iš debatų senate primindamas, kad gal bus įdomu ir mums. Tą ištrauką skelbiame ištisai, žinoma, tik lietuviškam vertime.

Red.

KLAUSIMAS NR. 942

Senatorius Wheeldon (A. L. P.): Klausimas ministerio pirmininko pavaduotojui —

Žinoma, kad įvairūs vyriausybės nariai, įskaitant finansų ir krašto apsaugos ministerius, dalyvauja parengimuose, susijusiuose su 'Pavergtų Tautų Savaite', kur vienu iš teigimų yra paneigti, kad Ukraina, Latvija, Lietuva ir Estija yra tikra Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos dalis; jei taip ar šitai atspindi vyriausybės politiką ir ar vyriausybė ketina tuo reikalu imtis tolimesnės akcijos Jungtinėse Tautose ar kur kitur?

Senatorius Henty:

Ministeris pirmininkas įgaliojo mane taip atsakyti į gerbiamojo senatoriaus užklausimą —

Kai kurie vyriausybės narių dalyvavo Pavergtųjų Tautų Savaitės parengimuose.

....Australijos vyriausybė nepripažįsta galiojančiu inkorporavimą trijų Pabaltijo valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos į Sovietų Sąjungą, bet pripažįsta Ukrainą integraline tos šalies dalimi.

Australijos reprezentantai daugelį kartų Jungtinėse Tautose išreiškė Australijos požiūrį apie sovietinį kolonializmą praeity ir to laikysis kiekviena pasitaikiusia proga.

ANAPUS OKEANO

JONAS ŠOLIŪNAS

VASARA BE JUOKO

Rodos, kad krašte pertekusiam gėrybėmis ir turtais, žmonės turėtų būti linksmi ir patenkinti, turėtų džiaugtis ir linksmintis. O taip nėra. Ši vasara Šiaurės Amerikoje yra vasara be juoko, vasara pilna rūpesčių ir susikrimtimo.

Labai teisingai neseniai amerikietis žurnalistas Robert J. Donovan išsireiškė, kad jis buvo nustebintas, jog šiandien Amerikoje "taip maža juoko". Kodėl? Kodėl turtingiausio ir galingiausio krašto pasaulyje gyventojas šią vasarą nesijuokia? Kodėl daugumos veiduose pastebimas susirūpinimas ateitimi? Kodėl neskamba linksmi džiūgavimai ir sunku pastebėti patenkintą veidą?

Amerikietis, anot Donovan, šiandien susirūpinęs dėl daugelio dalykų. Jį kamuoja nuolatinis gyventojų dauginimasis, miestų augimas, industrijos plėtimasis toks smarkus, jog vargiai sukontroliuojamas.

Ir iš tikro, nesigilinant į šio krašto problemas, ypatingai užsieniečiui, šis kraštas atrodo laime pertekęs, rodos, pinigai ant medžių auga. Bet taip nėra.

Gyventojų gausėjimas kelia sveikatingumo problemas. — kaip išlaikyti sveikus šio krašto piliečius? Šiandien Amerikoje trūksta ne tik daktarų, bet ir ligoninių. Ypatingai pajusta įvedus nemokamą gydymą seniesiems, virš 65 m. amžiaus, gyventojams. Brangsta daktarų patarnavimas bei gydymasis ligoninėse.

Miestų plėtimosi pasekoje atsirado susisiekimo problema, padidėjo nusikaltimų skaičius. Miestams išsiplėtus pasidarė dideli nuotoliai darban. Daugumas darbininkų susisiekimui naudojasi mašinomis, bet jomis persipildė ne tik gatvės, bet ir greitkeliai. Atsirado mašinų pasistatymo problema. Daugėjant kriminaliniams nusikaltimams reikia didinti policijos pajėgas. Ir vėl naujos išlaidos.

Industrijai plečiantis ir vėl atsirado naujų galvos skausmų: industrija didėja, bet nekvalifikuotų darbininkų skaičius mažėja įvedant automatizaciją. Automatizacijos įsigalėjimas išstumia paprastus darbininkus iš fabrikų. To pasekoje kai kurios grupės, kaip negrai ar portorikiečiai ir vėl tampa bedarbiais. Štai ir paskutiniu laiku baltųjų darbininkų nedarbingumas nusmuko, bet negrų pakilo.

Ir šitokios problemos kamuoja amerikietį. Jis susirūpinęs, jis vis mažiau ir rečiau juokiasi, daugiau susimąstęs, užsidaręs. Vis dėl to tos problemos, atrodo, būtų nugalimos, klausimai išsprendžiami, jeigu... Taip jei ne... Vietnamo karas ir rasiniai neramumai. Štai kas šią vasarą temdo šio krašto gyventojo veidą, kodėl dingo juokas.

Jei kitų kraštų gyventojams Vietnamo karas yra daugiau ginčo objektas, tai šio krašto motinai ir tėvui jis nesugriaunama realybė. Argi neskaudu, kai mažoje North Carolina geležinkelio stotelėje žilagalviai tėvai laukia sugrįžtančio sūnaus... karste! Ir tokių laukimų įvyksta Amerikoje kasdien. Šitai irgi aptemdo gyventojų veidus neaiški migla. Štai kodėl daugelis šio krašto gyventojų užmiršo juoktis.

Nemažesnė problema jau šio krašto viduje yra rasiniai neramumai. Jei prieš metus daugeliui šio krašto gyventojų integracija tebuvo tik teorija, tik pietinių valstybių problema, tai šiandie ji jau palietė daugumą didesnių miestų ir net miestelių. Dabar jau daugeliui integracija yra gyvybinis klausimas, nes juodieji šio krašto piliečiai nerimsta, ieško geresnio gyvenimo. Ir ši problema temdo veidus, naikina juoką.

J.A.V. PREZIDENTAS SYDNEJUJE

BALTIEČIAI SYDNEJUJE PASVEIKINO PREZIDENTĄ JOHNSONĄ

Jungtinio Baltų Komiteto Pirmininkas p. A. Aavelaid (estas), keletą dienų prieš prez. Johnsono atvykimą, gavo iš Australijos Ministerio Pirmininko ir N. S. W. Premier'o oficialų pakvietimą dalyvauti su ponia prezidento Johnsono sutikime, kuris buvo ruošiamas šeštadienį spalio 22 d. Sydnejaus National Art galerijoje.

Baltų Komitetas ta proga įteikė prez. Johnsonui tokio turinio sveikinimą.

GERB. P. PREZIDENTE,

Pabaltijo Tautų vardu, sveikiname Jus ir Jūsų ponią laimingai atvykusius į Australiją.

Mes norime Jus užtikrinti, kad mes — estai, latviai ir lietuviai visa širdimi pritariame Jūsų vedamai nenuilstančiai kovai už išlaisvinimą mažų Tautų. Mes stebimės Jūsų drąsa testi kartais atrodančią ir nepopuliarią politiką tvirtai stovint prieš priespaudą ir komunizmo plitimą piet — ryčių Azijoje.

Mes nuoširdžiai tikime, kad jūsų politika ne tiktai sulaikys komunizmą jo dabartinėse ribose, bet, kartu su kitomis laisvę mylinčiomis tautomis, išlaisvins be kitų tautų ir mūsų valstybes, kurios jau 25 metai kenčia komunistinę priespaudą.

Tegul viešnagė Australijoje būna Jums laminga, tegul Dievas Jus laimina ir atneša Jums pasisekimo ateinančioje Manilos konferencijoje.

Jungtinis Baltų Komitetas Sydnejuje

A. Aavelaid — pirmininkas
I. A. Birzulis — latvių atstovas
V. Bukevičius — lietuvių atstovas.

PRIĖMIMAS MENO GALERIJOJE

Sutikimas buvo rengiamas National Art Galerijoje, dviejose pagrindinėse salėse. Dalyvavo apie 1200 svečių. Pats priėmimas buvo gan kuklus, atvykę svečiai tuoj buvo vaišinami.

Saugumo policija kontroliavo padėtį ir pranešinėjo tiesioginiai prezidento apsaugai apie būklę.

Prezidentas su ponia, lydimas Australijos Ministerio Pirmininko ir N.S.W. Premjero, atvyko apie 12.30 pro šonines duris ir tuoj užemė vietą su visais palydovais estradoje. Prezidentas savo kalbą skaitė iš paruošto teksto, bet bendrai kalbant savo iškalba bei laikysena jis prašoko visus ten esančius estradoje ir buvo galima suprasti, kodėl amerikiečiai yra išrinkę jį prezidentu.

Baltų Komiteto sveikinimas buvo įteiktas prez. Johnsono sekretoriui.

Įdomu paminėti, kad iš naujųjų australų daugiau beveik nieko neteko pastebėti, ir todėl pakvietimas Jungtinio Baltų Komiteto Pirmininko su ponia į toki oficialų priėmimą yra labai reikšmingas ir parodo, kad ir Ministeris Pirmininkas ir Premjeras žino apie jo egzistavimą ir veiklą. Atitinkami padėkos raštai buvo pasiųsti Ministeriui Pirmininkui Holtui ir Premjerui Askinui.

V. Bukevičius,
Jungtinio Baltų Komiteto Atstovas.

JAV PREZIDENTAS SYDNĖJUJE

Po trumpos viešnagės Australijoje Amerikos prez. L. B. Johnson išvyko pasitarimams į Filipinus.

Šiam istoriniam vizitui australai skyrė labai daug dėmesio. Trium falinė prezidento kelionė per didžiuosius miestus parodė didelį australų palankumą prezidentui. Buvo ir demonstrantų prieš jį, bet ne tike daug, kad pakenktų vizito sėkmingumui.

Sydnėjuje buvo vietomis susikaupę daugiau demonstrantų, dėl kurių teko keisti iškilmių maršrutą. Pagrindinėje George getvėje pravažiuojantį prezidentą sveikino milžiniškos minios. Pasirodžius policijos garbės sargybai iš daugiaaukščių pastatų pasipylė popierinių juostelių lietus. Gaila, kad įvairiaspalviams popieriams nepasiekus dar žemės prezidento mašina jau pravažiavo. Vaizdas buvo tikrai įpūdingas pabirus masėms konfeti, primenąs sniego pūgas Lietuvoje. Gaila, kad prezidento motorkada nė trumpam nesustojo prie miesto rotušės. Neskaitant konfeti, kurie virto glėbiais iš kiekvieno lango, pasipylė galybė įvairiaspalvių balionų.

Bestebint eiseną rodos lyg kas žnybtelėjo už širdies išgirdus paminint lietuvius per radiją.

Transliacijos buvo perduodamos išdėsytais garsintuvais strateginėse miesto vietose. Radijo pranešėjas aiškiai pasakė, kad Australijos lietuviai su plakatais sveikina prezidentą. Ir televizijoje buvo parodyti lietuvai, demonstrantai sveikiną prezidentą.

TALKON TEISININKAMS

MIELI LIETUVIAI,

Lietuvių Teisininkų Draugija pasiryžo išleisti LIETUVOS TEISĖS METRAŠTĮ, istoriniai mokslinio pobūdžio veikalą. Jame bus atvaizduota Nepriklausomoje Lietuvoje veikusi teisė, pradedant konstitucijų nagrinėjimu ir baigiant įstatymų, teismų santvarkos bei administracijos nušvietimu. Metraštis ryškiai parodys, kokią didelę pažangą Lietuva buvo padariusi teisės ir jos mokslo srityje.

Jis bus įdomus ne tik teisininkams, bet ir visiems lietuviams, Lietuvos buv. pareigūnams, ypač jis bus pravartus ir naudingas priaugančiai jaunajai kartai, norinčiai pagrindinai susipažinti su Lietuvoje veikusia teise.

Metraščiui straipsnius yra paruošę teisės mokslų profesoriai: C. Butkys, Prof. Dr. D. Krivickas, Dr. S. Plateris, prof. K. Račkauskas ir žinomi teisininkai: Dr. S. Paltus, S. Baltusis, B. Masiulis, J. Brazinskas, R. Skipitis ir kiti.

Knyga baigiama ruošti, — dabar rūpinamasi jos išleidimu. Tačiau teisininkų šeima laisvajame pasaulyje yra negausi. Teisininkų Draugijos Centro Valdyba jaučia, kad to svarbaus veikalo be lietuvių visuomenės paramos nebus galima išleist, todėl kreipiamės į mūsų visuomenę kviesdami šį vertingą leidinį užsiprenumeruoti iš anksto ir prisidėti aukomis prie jo išleidimo.

Metraštis bus: 350-400 puslapių. Formatas 6x9 c. dydžio, gerame popieriuje kietais viršeliais. Tiražas 500 egz. Kainuos arti 3000 dol., vieno egz. kaina 8 dol. Užsisakiusiems ir prenumeratą sumokėjusiems iš anksto, iki lapkričio 1 d. 7 dol.

Prenumeratą ir aukas prašome siųsti Lėšų telkimo komisijai: Dr. B. Nemickas, 71-67 58 Rd. Maspeth, N.Y. 11378. Kiekvienos aukos gavimas bus pakvituotas.

Iš anksto dėkodami už Jūsų paramą, tikime, kad šį uždavinį bendromis jėgomis įgyvendinsime.

Lietuvių Teisininkų Draugijos Centro Valdyba; J. Šlepetys, V. Sidzikauskas, M. Brakas, Dr. B. Nemickas, A. Ošlapas, A. Sodaitis, A. Senikas.

KONKURSAS SAV. MOKYKLOMS

ALB Krašto Kultūros Tarybos Lituanistinė Sekcija skelbia diktantų ir atpasakojimų konkursą lietuvių savaitgalio mokykloms Australijoje. Mokyklos vedėjai prašomi iki lapkričio 30 d. pravesti savo mokyklose šiuos konkursinius darbus: IV-ojo skyriaus mokiniams diktanto rašymą iš S. Jonynienės, Lietuvos Laukų "Palangos Juzė") M. Valančiaus, puslp. 47), V-tojo skyriaus mokiniams diktanto rašymą iš Lietuvos Laukų vadovėlio "Šernas" (174 puslp.) ir VI-tojo skyriaus mokiniams atpasakojimą iš A. Tyruolio, Ten, kur Nemunas banguoja "Vilniaus įkūrimas ir praeitis" (4 puslapy). Mokiniai pasirašo slapyvardžiu ir prijungia voką, ant kurio užrašo savo slapyvardę, o vidun įdeda kortelę su tikra pavarde, adresu ir mokyklos pavadinimu. Mokyklos Vedėjas su dviem kitais komisijos nariais peržiūri darbus ir atrenka po tris geriausius darbus iš kiekvieno konkurse dalyvaujančio skyriaus, su jų darbais prisiunčia ir vokus Lituanistinės Sekcijos vadovo adresu:

A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.

Lituanistinės Sekcijos Vadovas su dviem komisijos nariais atrinks po tris geriausius darbus iš kiekvieno skyriaus atsiųstų darbų ir paskirs kiekvienam laimėtojui po gražų lituanistinės mokyklos metraštį ar knygą, viso 9 dovanas.

ALB KRAŠTO KULTŪROS TARYBOS LITUANISTINĖ SEKCIJA

KNYGOS MELB. KULTŪROS FONDUI

Melbourno Lietuvių Kultūros Fondas turi malonią progą pranešti, kad paskelbtasis knygų vajus bibliotekos padidinimui Melbourno lietuvių tarpe rado gyvo pritarimo.

Pirmieji knygų aukotojai yra p. p. Pr. Šalkauskas, V. ir M. Žiogai ir J. Budrevičius. Pr. Šalkauskas paukojo šias knygas: V. Pietario — "Algimantas" 2 tomai, Juozas Paukštelis — "Kaimynai" — romanas, Petronelė Orintaitė — "Grožvylės meilė" — apsakymai, Antanas Sabaliauskas — "Nuo Imsrės iki Orinoko" misijonieriaus atsiminimai, Nelė Mazalaitė — "Apversta valtis", August Gailit — "Tomas Nipernadis" — romanas, Jonas Gailius — "Kartuvės", Landsbergis — Mekai — Lėtas — "Proza".

Ponai Žiogai paaukojo 3-jų tomų Henriko Sienkievičiaus romaną "Kryžiuočiai".

J. J. Budrevičius paaukojo: Vydūnas — Tauresnio žmoniškumo užtekėjimas, Kazys Bradūnas — "Maras", Jonas Biliūnas — Rinktiniai raštai, Vincas Pietaris — "Algimantas", Vincas Ramonas — "Kryžiai" — romanas, Stasys Santvaras — "Laivai palaužtom būrėm" — lyrika, Juozas Švaistas — "Paskutinį kartą tave klausiu" — romanas, Stepas Zobarskas — "Savame krašte" — novelės ir "Brolių Jieškotoja" pasaka, P. Tulpė — "Kalnų dvasia" — novelės, "Ūkanose" — Eichstaetto liet. gimnazijos abiturientų literatūriniai bandymai ir E. Magnushofskaja — "Nežudyk" — apysakos.

Ponams Šalkauskui, Žiogams ir Budrevičiui L. Kultūros Fondas nuoširdžiai dėkoja.

Taip pat džiugu, kad be minėtų aukotojų radosi tautiečių, kurie pasižadėjo aukoti knygų. Jų tarpe yra vienas pasižadėjęs aukoti virš šimto. Iš anksto dėkojame ir láukiame.

Mieli tautiečiai, nežiūrint kad yra aukojančių ir pasižadančių, tačiau dar kartą prašome patikrinkite savo knygų lentynas, dėžes, lagaminus, garažus — gal rasite benykstančių lietuviškos kultūros lobių — knygų. Jei tų knygų nebeskaitysite — neleiskite joms nykti, bet perduokit L. K. Fondo bibliotekai. Čia yra jų tikroji vieta.

Knygas galima įteikti šeštadieniais nuo 4 iki 5 val. Lietuvių Namuose bibliotekos vedėjui p. Andriui Pridotkui, arba važiuojant į lietuviškas pamaldas atvežti ir prie bažnyčios įteikti p. Ignui Aleknai. Jam dar nesant — palikti parapijos kioske, pažymint aukotojo pavardę.

Ta pat proga dar kartą kviečiame tautiečius, o ypač mūsų jaunimą, būti bibliotekos knygų skaitytojais. Pamilkite lietuvišką knygą ir padarykite ją jūsų gyvenimo ištikima palydove.

M. L. K. Fondas

VISUR VISAIP

Maskvoje moterys stovėjo ilgiausiose eilėse prie krautuvių, kol priėjusios galėjo nusipirkti prancūziškų kvepalų, kurie vadinasi "Bourgeois".

— ★ —

Keturi kiniečiai karininkai iš Tibeto perbėgo į Indiją paprašydami pabėgėlio teisės. Lygiai iš Kinijos ambasados pabėgo vienas pareigūnas ir slapstosi.

— ★ —

Nors Egipto diktatorius Nasser ir laikomas artimai bendradarbiau jančiu su komunistiniais kraštais, vis tik jis komunistų veikloje įžiūri kraštui pavojų ir komunistų partiją Egipte persekioja. Neseniai suareštuota apie 50 komunistų, jų tarpe žymių spaudos atstovų ir aukštų valdininkų.

KUR JAM LABIAUSIAI BLOGA...

— Taigi, tamsta prarijai dešimt auksinių dolerių monetą? Kur tamstai labiausiai bloga? — klausia gydytojas.

— Piniginėj, pone daktare, — atsako pacientas.

GERIAUSIAS VAISTAS...

— Geriausias vaistas nuo pražilimo — plikė. — Taip nusprendė praplikęs.

NETEKOME JUOZO PAULAUSKO

Spalio 15 d. širdies liga , kuria jis sirgo jau keletą paskutiniųjų metų, staiga mirė Juozas Paulauskas, Newcastle lietuvių apylinkės valdybos sekretorius .Spalio 18 d. po šv. Mišių ir Requiem, atlaikytų italo kunigo, jis buvo palaidotas Sandgate kapinėse. Nors ir buvo darbo diena, bet laidotuvėse dalyvavo daug vietos lietuvių.

Juozas Paulauskas buvo gimęs 1914 m. Rygoje. Laisvos Lietuvos laikais jis gyveno ir tarnavo Radviliškyje. 1948 m. jis atvyko į Australiją ir dirbo B.H.P. plieno fabrike. Žmona ir dukra palikus Lietuvoje ir jis gyveno vienas. Materialiai buvo gerai įsikūręs ir turėjo net dvejus namus.

Juozas buvo draugiško ir linksmo būdo žmogus ir su visais gražiai sugyveno. Jis buvo sąmoningas ir veiklus Newcastle apylinkės lietuvis. Pereitais ir šiais metais jis buvo išrinktas į Apylinkės Valdybą ir joje iki savo mirties ėjo sekretoriaus pareigas.

Newcastle lietuviai liūdi netekę savo sekretoriaus, gero tautiečio ir malonaus draugo. Lai būna Tau, Juozai, lengva smiltingoji Australijos žemė. Mes savo buvusio sekretoriaus dar ilgai nepamiršime ir jį prisimindami tęsime lietuviškąją veiklą šiame plieno mieste.

Kor.

RUDUO JAU ČIA NETOLI IR KALEDOS...

Dabar jau pats laikas pagalvoti ir paplanuoti, kokį dovanų siuntinį pasiųsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat, ir pigu, pasinaudojant leidžiamu į Lietuvą siųsti prekių kainoraščiu, kurį gali gauti kikevienas, pareikalavęs pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko arba nežino, ką reikėtų siųsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK 1. (MOTERIŠKAS)

Vilnonė paltui medžiaga, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono medžiaga suknelei, 4 jd., 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlėta įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biro, vilnonis megstukas ir labai graži dėžė šokolado.

£25.0.0 (Anglų valiuta)

RK 2. (VYRIŠKAS)

Grynos vilnos nertinis, 3½ jardo kostiumui medžiagos, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 p. vilnonių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 2 biro, 1 kaklaraištis, pritaikintas prie kostiumo, itališkas su diržu dėvimas nailoninis lietpaltis, ir dėžė šokolado.

£25.0.0 (Anglų valiuta)

JUNGTINIS RK-1, ir RK-2, siuntinys kainuoja tik £45.0.0.

★

4 sv. taukų, ½ sv. arbatos, ½ sv. geriamo šokolado, ½ sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, ½ sv. pipirų, ½ sv. šokolado. £10.0.0.

Tebesiunčiami mūsų anksčiau skelbtieji didelį pasisekimą turį siuntiniai: V.-3, 10½ jard. trims kostiumams medžiagos, £16.15.0, P-3, trims paltams vilnonė medžiaga, £20.0.0, N-4, 16 jardų nepermatomo nailono suknelėms, £15.0.0.

Baltic Stores Ltd.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2.
ENGLAND

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas su gavėjo parašu patvirtintas pristatymas laike 3-4 savaičių, visos siuntos registruotos ir apdraustos.

ATSTOVAI: *K. Stankūnas*, 5 Markwell Str., Bowen Hills, Brisbane; *St. Rečiūga*, 58 Wehl Str., Nth. Mount Gambier, S.A.; *H. Petrauskas*, 25 Prior Rd., Noble Park, Melbourne, Vic.

Anapus KASDIENYBĖS

NEPERIODINIS "MŪSŲ PASTOGĖS" KULTŪRINIS PRIEDAS Nr. 8.

Redaguoja Albertas Zubras, 46 Malane St., Ormond, Vic. Tel. 58 6421.

Albertas Zubras

PASAULĖŽIŪRA IR MOKSLAS

Jei pasaulėžiūra ir religija bando atsakyti visumos klausimus, visumos sąrangą, žmogaus egzistencijos prasmę bei paskirtį, žmogaus pareigas ir laikyseną Dievo atžvilgiu, tai mokslas yra žymiai kuklesnis. Naujųjų laikų tikrai išsimokslinęs žmogus žino, kad augščiau suminėtos sritys paliktinos religijai ir jos įtakoje susiformavusiai pasaulėžiūrai, nes jam aišku, kad mokslas negali duoti atsakymų visuotiniai bendriesiems visatos bei žmonijos klausimams.

Greta religijos bei pasaulėžiūros lietuvių kalboje turime pasaulėjautos ir pasaulėvaizdžio sąvokas. Jei pasaulėžiūra yra autoritetais, apreiškimu, ideologija ar šimtmečių tradicijomis pagrįsta pažiūra į pasaulį, į aplinkos visumą, tai pasaulėjauta yra jausminis ar intuityvus visumos reiškinių bei bendriausių klausimų suvokimas, dažnai neaiškus, teorijomis bei idealoginiais formulavimais neišryškintas nusiteikimas. Kalbame apie estetinę bei atskiro menininko (poeto ar tapytojo) pasaulėjautą. Teisingi tat bus pasakymai: mistinė Čiurlionio, filosofinė Oskaro *M*ilašiaus, kosmiškai įsibangavusi Wagnerio, kaikuriuose kūriniuose panteistinė Krėvės — Mickevičiaus pasaulėjauta. Nė vienas tačiau jų niekur nėra formulavęs ar išreiškęs savo pasaulėžiūros. Bet ir filosofijoje panteistų, religijoje kaikurių budistų atskalų pasaulėžiūros sutampa su pasaulėjautos sąvokos turiniu — tai dėl intuityvaus pagrindo, ryškinant bendriausiosius visatos klausimus, dėl meninio prie jų priėjimo.

Mokslinėje kalboje sutinkame dar pasaulėvaizdį: tai bendras pasaulio vaizdas, fiziko ar astronomo visumos pasaulėvaizdis. Sakome todėl: mechaninis Newtono, reliatyvistinis Einsteino pasaulėvaizdis.

Mokslui priklauso gyvenimiškosios tikrovės, taigi realiai objektyvi sritis, kas pojūčiais pagaunama, kas leidžiasi eksperimentu patikrinama, kas matematiškai apskaičiuojama. Kiekviena mokslinė išvada, kiekvienas mokslinis dėsnis yra atsirėmęs tikrovės. Mokslinis tačiau pažinimas tikrovėje turi įžvelgti esminį dalyką, suvokti daiktų ir reiškinių esmę, o to jis gali pasiekti logiškai samprotaudamas, taigi sugebėdamas atitrūkti nuo konkretaus daikto ar reiškinio ir, eidamas abstrukcijos keliu, nuolat tikrindamas ir eksperimentuodamas, panaudodamas kitų mokslo sričių žinias, suvokdamas indukcijos keliu priežastingumo ryšį, prieiti esminių išvadų ir dėsnių formulavimo. Bet ir dedukcijos metodas veda į mokslinį pažinimą: tai tada, kai iš visumos einama prie detalių, kai jos patikrinamos ir dėl to suvokiamas visumos veikimas bei reiškimasis.

Nėra kalbos, kad moksliniam tvirtinimui reikia, kad dalykas bei reiškinys būtų teisingai pamatytas bei ištirtas ir teisingai atreferuotas. Nepamirština tačiau, kad mokslinis žinojimas visad tėra dalinis, bet užtat nebaigiamas, bet ir kintantis ir niekad nepretenduojąs formuluoti visuotinės apimties dėsnių.

Kalbame apie mokslinio pažinimo moralę, kuri neleidžia nieko skelbti ar sakyti, kas nėra teisinga, kas dar neįrodyta, kas tėra tik hipotezė. Pažintą tiesą, tegu ji būtų ir dalinė, mokslo žmogus turi skelbti, nežiūrint įsitikinimų, pasaulėžiūros, naudos ar nenaudos saviesiems, nežiūrint ir galios turinčiųjų prieštaravimų. Teisingo sprendimo reikalui nėra tat draugų nei priešų, nėra ir asmeniškumų. Mokslinis pažinimas ar tuo keliu pastangos nepripažįsta jokio kito autoriteto kaip tik mokslinio instituto, mokslininko, tegu jis būtų ir skurdžiausias, laboratorijoje užsidaręs bei šiaip gyvenimo atitrūkęs mokslo srities darbininkas.

Iš filosofijos disciplinų mokslui talkina gnoseologija, kalbanti apie tiesą ir pažinimą apskritai, ir logika, formuluojanti protavimo dėsnius ir mokslinio pažinimo metodus. Tačiau nekritiškas tariamai filosofinių dėsnių formulavimas, dar labiau beatodairiškas jųjų taikymas (turime galvoje Hegelio formuluotą metafizinį dialektinį dėsnį) padėjo susiformuoti dialektinio materializmo teorijai, kuri šiandien piktnaudojama didelėje dalyje pasaulio, norint į jos rėmus įsprausti socialinį, ekonominį, istorinį, net biologinį ir apskritai fizinį vyksmą. Iš mokslo šakų tai psichologija, kol ji dar buvo kūdikio lopšy, yra suteikusi mokslui meškos patarnavimą. Iš čia yra kilusi magiško turinio psichoanalizė. Įvedus nežinomąjį pasąmonės, ypač tą, ką angliškai vadina unconscious reiškinį, juo bandoma viską išaiškinti, užmirštant, kad jį patį reikia išaiškinti.

Nežiūrint klystkelių, šiandien vis dėlto atpažįstame gyvenąą žmonijos istorijos mokslinėje eroje. Nenuostabu todėl, kad visur susirūpinta, kad kuo daugiau būtų tikrai giliai išsimokslinusių žmonių. Tai dėl paties mokslo pažangos, bet ir pažangos mokslu mintančių taikomųjų žinojimo apraiškos sričių, kaip pav. technikos, medicinos, pedagogikos bei politinio ar visuomeninio organizacinio meno. Neabejotina, kad universitetas, jei ir nepadaro dar mokslininko, tai bent atveda į mokslinio galvojimo ir darbo kelią.

Mokslinis galvojimas persunkia giliau ar lėkščiau visą gyvenimą, ir tada darosi lengviau bendruomenėje susikalbėti žmonėms, nyksta prietarai, pasaulėžiūriniai kampuotumai, net religiniai /priešingumai. Bet tas kelias lėtas ir, turbūt, niekad nebus visuotinis.

STASIUI BŪDAVUI MIRUS

Neseniai pasiekė žinia, kad Floridoje (Amerikoje) po ilgos ir sunkios ligos mirė rašytojas kunigas Stasius Būdavas, sulaukęs vos 58 m. amžiaus. Baigęs Kauno kunigų seminariją dar studijavo VDU teologijos-filosofijos ir humanitariniame fakultetuose. Vėliau ilgus metus įvairiose parapijose ir kapelionavo Kauno gimnazijose. Pasitraukęs iš Lietuvos antrą kartą artėjant bolševikams jis gyveno Austrijoje ir Vokietijoje, o 1947 m. išvyko į Jungt. Amerikos Valstybes ir čia darbavosi lietuviškose ir nelietuviškose parapijose.

Kaip rašytojas Stasius Būdavas ėmėsi plunksnos gana anksti. Jau 1922 m. buvo paskelbtas periodikoje jo pirmas eilėraštis, vėliau pakrypo į prozą ir išleido visą eilę knygų, kurių pažymėtinos: Už motinos meilę (apysakos 1928), Širdys ir gėlės (apys. 1932, lenkiškai Krokuvoje), Našlaičių Kalėdos (1934); romanai: Mokytojas Banaitis (1935), Loreta 1936, Sala 1939), Varpai skamba (1952), Uždraustas stebūklas (1954, angliškai irgi), vaidinimas jaunimui Laukų berniukas, statytas 1944 m. Kauno Jaunimo Teatre. Šiaip labai daug rašė periodikoj ir dalyvavo įvairiose antologijose.

Stasius Būdavas palyginimai buvo gana produktyvus rašytojas. Jo apsakymai ir romanai yra daugiau realistiniai idealistinio pobūdžio, parašyti gana lengvu patraukliu stiliumi. Paskutinių romanų serijoje, kaip Uždraustas stebuklas, Varpai skamba, autorius pereina į epinį pasakojimą užsimojęs pavaizduot ir atkurt savo veikaluose spaudos draudimo gadynę. Stasio Būdavo kūryboje neieškotina kokių nors stilistinių įmantrumų, arba naujų literatūrinių krypčių, bet jo pasakojimuose jausti gilaus nuoširdumo, kas jį kaip rašytoją padarė ir populiarų, ir mėgiamą. Palyginamai jo įnašas į mūsų literatūrą gana žymus. Iš jo dar buvo galima ir didesnių veikalų tikėtis, tik gaila, kad jį taip anksti pakirto mirtis. Mirė kun. Stasius Būdavas vietvėje, toli ne tik nuo tėvynės, bet ir nuo artimųjų bei bičiulių.

n.n.

LEIDINIAI

Romuvos leidykla J.A.V. išleido *Maironio balades*. Tai didelio formato leidinys. Puslapiniai ir antraštiniai papuošimai, patrauklus aplankas, kietas įrišimas daro knygą tikrai reprezentacinę. Iliustracijos — Prano Lapės. Maironis išleistas, kaip didžiojo vardo poetui tinka. Tai puiki dovana gimtadienių bei šiaip šeimyninių pobūvių proga, ypač jaunimui. Leidinio kaina $6.00.

Toji pat leidykla kiek anksčiau yra panašaus formato išleidusi *Antano Baranausko Anykščių Šilelį*. Iliustruota taip pat Prano Lapės.

Santara-Šviesa išleido *Antano Gustaičio* humoristinių eilėraščių rinkinį *Ir atskrido Juodas Varnas*. Labai skoningai apipavidalintas leidinys. Turinyje daug gyvenimo aktualijų, įžvelgtų per humoristo prizmę. Kaina $8.00 amerikoniški doleriai.

Lietuviškosios Knygos Klubas mažiesiems skaitytojams išleido gražiai iliustruotą *Danutės Bindokienės Baltosios Pelytės Kelionė į Mėnulį*. Nuotaikinga, perpinta astronautinėm aktualijom, apysaka tikrai patrauklus skaitinys ir mamai, ir sūneliui bei dukrai. Kultūringa, lietuviška dovana. Kaina $1.50 amerikoniško dolerio.

JAUNIMO KONGRESO KULT. VEIDAS

LITERATŪRA AMŽINAI JAUNA

Tai buvo pagrindinė mintis K. Bradūno įžanginiame žodyje — literatūros apžvalgoje, kalbant Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso proga suruoštame Dainavos stovykloje literatūriniame vakare. Šį vakarą suruošė studentai ateitininkai, programoje dalyvavo Vitalija Bogutaitė, Aloyzas Baronas, Birutė Pūkelevičiūtė, Kazys Bradūnas, Antanas Vaičiulaitis ir Jonas Aistis; programą pravedė Elena Bradūnaitė ir Aldona Zalskaitė. Vakaras taigi jungtinėmis jėgomis — jaunesniosios ir vyresniosios kartos drauge.

Įžaniginį žodį taręs K. Bradūnas taip pat vyresniosios kartos žmogus. Bet jis todėl ir norėjo išryškinti, kad rašytojas, kol kuria ir kuria gerai, tebėra savo dvasia jaunas. Aistis todėl esąs jaunas, nes jis ne tik kuria, bet pagauna ir jaunystės pulsą. Jo vieno eilėraščio žodžiai:

"Laisva, ugninga nežabota,
Kliūčių jaunystė nežinai;
Į ateities žavingus plotus
Tu vis veržiesi amžinai."

Ir pati literatūra esanti amžinai jauna. Argi kada pasens Donelaitis, Maironis? Ar galima seneliais įsivaizduoti Vaižgantą ar Sruogą? Viso to, kas parašyta, ir gerai parašyta, metai susendinti negali.

Dabartinis mūsų literatūros prieauglis (K. Bradūnas turėjo galvoj išeiviją) yra mažesnis negu dailėje ar muzikoje. Grožinei kūrybai pagrindinis dalykas yra kalba, kurią rašytojas turi išmokti iki pačių gelmių. Išeivijos jaunajai kartai to pasiekti yra labai sunku.

DARIAUS LAPINSKO LOKYS

Mūsų manymu, jaunuosios kartos kompozitoriaus D. Lapinsko moderlnioji opera Lokys, specialiai parašyta Jaunimo Kongresui ir jo metu pastatyta, buvo vienas pačių reikšmingiausių jaunuosios kartos kūrybinių pasireiškimų ir pademonstravimų. Esam kiek nustebę, kad mūsų kongreso dalyviai iki šiol apie tai tėra užsiminę tik prabėgomis.

Kompozitorius Darius Lapinskas (gim .1934 m. 3.9. Jurbarke) su tėvais atvyko į J.A.V. 1950 m. ir gyvena Bostone. Muzikos pradėjo mokytis dar būdamas Vokietijoje pas J. Beinorių ir St. Gailevičių, vėliau Amerikoje pas kompozitorių J. Kačinską. Konservatoriją baigė Naujojoj Anglijoje, vėliau dar studijavo Vienoje ir Stuttgarte. Su savo trio obojui, violenčelei ir fortepijonui 1955 m. Brooklyne laimėjo Library Music Association premiją. Sukomponavo: Concerto grosso violai ir orkestrui, kantatą Mirtis Neviešpataus chorui ir orkestrui, stygų kvartetą, 2 trio, keletą fortepijono kūrinių — tarp jų siutą Nakties Sodai, dainų solo balsui ir fortepijonui. Vieno veiksmo opera "Lokys" yra pats naujausias jo kūrinys.

Apie D. Lapinsko muzikinę kūrybą L.E. rašo komp. J. Kačinskas: "L. muzika moderni, vyrauja polifonija. Ritmas įvairus, metro pasikeitimai dažni, forma laisva, nuotaikos dramatinės, tačiau netrūksta ir lyrinių elementų."

Lokio operos libretas paremtas prancūzų rašytojo Merimee novele iš lietuvių didikų gyvenimo. Opera rašyta paskubomis, ir solistai bei artistai pasiruošti teturėjo vos porą mėnesių .Pagrindinę partiją, grafo Meškio rolės, turėjo St. Baras, grafaitės Dalios vaidmenį — Daiva Mongirdaitė, Danylos partiją gražia lietuvių kalba dainavo amerikietis John Lueck, miško raganą Medeinę — Aldona Stempužienė, tarno rolę — Bernardas Prapuolenis. Operą palydėjo Chicagos simfoninio orkestro 30 narių, diriguojant pačiam operos autoriui.

TĖVIŠKĖS NAMAI

Jaunimo kongreso proga Chicagoje, dainų šventėje, centrinė vieta atiteko Broniaus Budriūno kantatai — Tėviškės Namai (žodžiai Bernardo Brazdžionio). Ją atliko jungtinis choras, diriguojant pačiam kompozitoriui. Solo partijas atliko iškilioji Chicagos sopranė Dana Stankaitytė ir iš Los Angeles bosas Rimtautas Dabšys.

Apie pačią kantatą rašo muzikas J. Žilevičius: "Kantatoje autorius parodo labai gražių chorinių sąskambių, kur choro balsai lengvai ir natūraliai slinkdami, sudaro įdomius harmoninius jungtinius. Taip atrodo visos grynai homofoninės vietos. Kontrapunktą kompozitorius vartoja nuosaikiai; nežiūrint kiekvieno keturių balsų skirtingų vingiavimų, chorui nesudaro ypatingų sunkumų jų meliodijas išmokti ir įsisavinti. Sunkumą sudaro tų meliodijų supynimas vienon ištison banguojančion juoston, lyg tai būtų keturių įvairių spalvų (skirtingų balsų skambėjimų) virvučių supynimas vienon pynėn. Taip dainingai ir kontrapunktiškai gali kurti tik geros kūrybinės technikos pasiekęs asmuo"—.

Tikrai reiktų laukti, kad kantata su tais pačiais solistais būtų užrašyta plokštelėje, kad ja galėtų gėrėtis lietuvių pobūviai ir šeimos.

Mus kiek stebina, kad Australijos lietuvių jaunimo atstovai nei spaudoje, nei žodiniuose pranešimuose kantatos net nepaminėjo, bent Melbourne neteko girdėti. Nepastebėta ir nevertinta mūsiškių liko ir jaunosios kartos Kompozitoriaus Dario Lapinsko modernioji opera Lokys ir ateitininkų studentų Dainavos stovykloje suruoštas literatūros vakaras. D. Lapinskas gi būdingas ir vienas kūrybingiausių jaunosios kartos atstovų.

AZ.

Juozas Almis Jūragis

MAGNOLIA SOULANGEANA

1.
Paženklino mane pavasarinis žaibas,
Perkūno karštas kraujas mane vilgė.
Kaip gėlė
Svaigau minkštame lietaus šnarėjime.

Esu tyra,
Įkaitusi ir virpanti
Nuo vandenio karštų glamonių.

Džiūgauja jaunas mano kūnas,
Ir kraujas gyslose audringai dūzgia,
Lyg neramusis bičių spiečius.

Mano žingsniai gulbės pūko lengvumo.

2.
Tylėk, veidrodi,
Šaltas gašlautojau,
Merginų grožio
Kritike senas!

Esu graži.

Perregima mano oda
Obels žiedų švelnumo.
Balti pečiai —
Jungfrau viršukalnės sniegynai.
Juosmuo — lyg tulpė lieknaūgė.
Krūtų rausvutės aureolės
Temptation dvelkia kvepalais.

3.
Kaip vos tik prasiskleidusi
Semiramidės sodų rožė
Esu žavinga.

Esu aš karalienė —
Magnolia Soulangeana,
Suspindusi nepaliestų žiedų
Skaistybe nuostabia.

Esu aš taurė, skliđina
Ryto rasos gaivumo,
Mergaitiškos žaros jautrumo,
Egzotiškų sapnų...

4.
Beržų alėjomis jis vaikšto —
Pavasarinių vėjų draugas,
Švilpia su jais kartu
Nerūpestinguosius romansus...

Jautrus žiedų švelnumas gimsta širdyje,
Svaiginanti kaitra — — —

Ateik, ištieski ranką, —
Pirmi pavasario žaibai paženklino mane . . . —

Autorius dalyvaujа Meno Dienų Literatūros — Dainos vakare, gruodžio 27 d. Sydnejuje, 32 Parnell St., Strathfield.

PAS BROLIUS LATVIUS

Latviai Australijoj turi *14 savaitgalio mokyklų*: Adelaidėje — 1, mokykla veikia šeštadieniais; Balarate — 1, šeštadieniais; Brisbanėje — 2, viena privataus kultūrininko, kita liuteronų parapijos — abi veikiai šeštadieniais; Geelonge — 2, bendruomenės, pradinė ir papildomoji vyresniesiems — šeštadieniais; Melbourne — 2, abi Latvių bendruomenės, veikia latvių namuose, kita liuteronų parapijos salėj; Perthe — 1, latvių liuteronų parapijos, veikia šeštadieniais; Sydnėjuje — 5, iš jų 4 bendruomenės ir viena latvių liuteronų parapijos, bendruomeninės veikiai šeštadieniais, gi parapijinė sekmadieniais.

Latvių namai yra šiuose centruose: Adelaidėje Wayville priemiestyje, Brisbanėje Buranda, Melbourne Elwood, Sydnėjuje Strathfield ir Rytiniame Perthe. Be to Adelaidėje — Elizabeth Vale priemiestyje yra senųjų namai.

DAILININKAS JANIS ŠENBERGS

Tarp latvių dailininkų iškilo jaunosios kartos atstovas Janis Šenbergs, gimęs 1939 m. Rygoje. Melbourne jis buvo suruošęs tris parodas — 1960, 62 ir 64 metais, o šiais metais Sydnėjuje. Jo paveikslus yra įsigiję: W.A., N.S.W. ir New Castle galerijos, Amerikoje Houston meno muzėjus ir Chase Manhattan bankas.

Laimėjo Rubinšteino stipendiją ir šių metų lapkričio mėnesį išvažiuoja į Europą ir Londoną. Dėsto Melbourno technologijos institute.

Kuo domisi jaunimas Lietuvoje

ALBERTAS ŠEIKIS

KNYGA JAUNIMO UGDYME

Ne tik išeivijoj, bet ir dabartinėje Lietuvoje paskutiniu metu pradėta sielotis savuoju jaunimu. **Neatrodo, kad jaunimas ten augtų, vystytųsi ir bręstų visiškai toks, kokio norėtų partijos bosai, jaunimo vadovai ir auklėtojai.** Kitaip problemos visiškai nebūtų, apie ją viešai nekalbėtų ir neieškotų jos sprendimų. Nors jų problemos dalinai kitokio pobūdžio negu mūsų, bet prie vieno jų aspekto, — Lietuvos jaunimo, — paauglių lektūros čia ir sustosime.

Knyga, šalia tėvų ir mokytojų, daug prisideda prie bręstančio jaunuolio pasaulėžiūros, charakterio, idealų formavimosi. Tvirtinama, kad knyga niekada tiek daug įtakos neturi žmogui, kaip jo jaunystės metais. Kaip tik tada bręstąs paauglys su jaunatvišku smalsumu ir užsidegimu ieško knygose į jį užplūdusius šimtus klausimų atsakymų, kurių neranda jį supančioje aplinkoje ar kurie jo nepatenkina. Todėl nenuostabu, kad visuomet ir visur taip buvo ir, turbūt, taip pasiliks, kad stengiamasi kontroliuoti jaunimo, ypač paauglių lektūrą. Totalinio režimo šalyse, kur ankstyvai jaunimo pasaulėžiūrinei indoktrinacijai skiriamas ypatingas dėmesys, daug daugiau pastangų dedama į jaunimo literatūros kontroliavimą, negu kur kitur. Bet paaugliai lieka paaugliais. Neatsižvelgdami į tai, ką jiems liepia ir ar patinka tai ar nepatinka vyresniesiems, jie domisi ir skaito tokias knygas, kurios jiems patinka, kurių siužetas juos patraukia, kurių herojais jie žavisi. **Kokiais gi literatūriniais personažais žavisi dabartinės Lietuvos paaugliai?**

ANKETA HEROJAUS KLAUSIMU

Prieš kiek laiko tarpžinybinės bibliotekų tarybos, vaikų ir mokyklų bibliotekų komisijos ir respublikinės mokyklų bibliotekos iniciatyva paruoštos skaitymo klausimais anketos buvo išdalintos V — VIII-tos klasių mokiniams. VIII-oji klasė, kurioje mokosi keturiolikmečiai, atitiktų nepriklausomos Lietuvos IV-tą klasę. Parinkta buvo dvi miesto, — Vilniaus ir Ukmergės, — viena kaimo vidurinė ir dvi kaimo aštuonmetės mokyklos. Gauta 813 užpildytų anketų. Ar tiek buvo išdalinta, nepavyko sužinoti. Mums rūpimu klausimu, — **"į kokį literatūrinį herojų, norėtum būti panašus ir juo sekti?"**, — pasisakė 688, o 125 arba 15 proc. atsakymo vietoje padėjo brūkšnį arba atsakė —" Nesuprantu klausimo" ar "Niekad apie tai negalvojau". Iš 688 pasisakiusių 72 arba 9 proc. savo herojum pasirinko Pavlą Korčiaginą iš **N. Ostrovskio** knygos "Kaip grūdinosi plienas". Neturtingas vaikinas Korčiaginas, pragyvenąs iš atsitiktinio uždarbio, revoliucijos metu įsivelia į pogrindžio organizaciją. Bevykdydamas uždavinius sužeidžiamas ir lieka visam gyvenimui luošas. Paskui su dideliu vargu ir pastangom siekia mokslo ir tampa rašytoju ir mokytoju. Antroje vietoje eina Timūras iš **A. Gaidaro** knygos "Timūras ir jo komanda" — 50 arba 6 proc., trečioje — **Zoja Kosmodemjanskaja** su 40 arba 5 proc. ir tik ketvirtoje vietoje lietuvių rašytojo **Mykolo Sluckio** "Gerųjų namų" Dzikas, gavęs 29 arba 3.5 proc. ir t. t. Prancūzų rašytojo **A. Dumos** "Trijų muškietininkų" d'Artanjanas užėmė šeštą vietą, už jį pasisakė 25 arba 3 proc. Kiek keista, kad ši knyga, parašyta prieš šimtą metų, vaizduojanti įvykius nieko bendro neturinčius su dabartine epocha, dar tiek patraukli savo muškietininkų žygiais Lietuvos paaugliams, kad, kaip nurodoma anketose, skaitoma po tris, keturis kartus.

Krinta į akis nesidomėjimas tais literatūriniais herojais, kuriais taip žavėjosi nepriklausomos Lietuvos paauglių karta, pavyzdžiui, kad ir iš senovės Lietuvos kunigaikščių didvyriškų kovų epochos. Nebuvimas tokio amžiaus jaunuoliams patrauklios istorinės lektūros, — apie tokių veikalų leidimą net nekalbama, — aišku, padarė savo. Iš Vytauto kovų su kryžuočiais laikotarpio tik kelios mergaitės savo heroje pasirinko Gražiną iš **A. Mickevičiaus** poemos "Gražinos".

Reikia stebėtis mažu populiarumu herojų iš Rusijos praeities ir ypač iš bolševikų revoliucijos laikotarpio, apie kurių tikrus ir legendarinius žygius ir darbus netrūksta verstinės literatūros jaunimui. Prisiminus, kad šis laikotarpis iškeliamas mokyklose ir apie to laiko herojus daug kalbama ir rašoma, pastatyta daug gerų filmų, galima buvo tikėtis didesnio paauglių susižavėjimo ir kitokių rezultatų. Pasirinkime pirmenybė atiduodama grynai literatūriniams — fiktyviems, o nesuliteratūrintiems — istoriniams personažams. Toliausiai čia būtų įsiskverbęs revoliucinis karvedys Čepajevas, jį pasirinko 13, tuo tarpu kai už Lietuvos tarybinę vokiečių sušaudytą partizanę Melnikaitę pasisakė 14 arba 1,7 proc.

Pamiltų herojų tarpe randame bent kelias moteriškos giminės veikėjas (**Bore, Gromova** ir kt.) iš to paties **Fedejevo** "Jaunosios Gvardijos" veikalo. Knygoje aprašinėjami žygiai grupės jaunuolių vokiečių užimtoje Rusijos dalyje, daugiau gal iš atsitiktinumo negu iš idėjos įsivėlusių į kovas prieš okupantus. Tai mergaičių pasirinkimas. Bendrame išsidėstyme Valia Borc su 20 arba 2.4 proc. stovi aštuntoje vietoje, o moteriškų herojų — antroje, Melnikaitė — trečioje. Kaip ir galima buvo laukti nė vienas berniukas nepasirinko moteriškos lyties herojaus, tuo tarpu mergaitės nurodė ir vyrus.

PAGREITINTAS RUSINIMAS

Vertinant anketų duomenis lietuviškumo žvilgsniu iš lietuvių literatūros kūrinių pasirinktų herojų nedaug. Pirmo dešimtuko tarpe yra tik Dzikas (3.5 proc.) ir Melnikaitė (1.7 proc.), kiti tik po kelis ar po vieną kitą. Atrodo, kad mergaitės savo pasirinkime kiek lietuviškesnės už berniukus, bet ar vėliau realiame gyvenime jos irgi išlieka lietuviškesnės, nežinia. Sovietų duomenimis Lietuvoje 1000 šeimų atitenka 59 mišrios šeimos. Šiuo atžvilgiu Lietuva stovi antroje vietoje po Armenijos. Padėtis Estijoje daug blogesnė — 100, o Latvija su 158 mišriom šeimomis stovi paskutinėje vietoje tarp sovietinių respublikų. Visos sovietų sąjungos vidurkis yra 102 mišrios šeimos. Bet ar čia lietuvaičių nuopelnas: ar jos mažiau teka už svetimtaučių, ar vyrai mažiau veda svetimtautes, nepavyko patikrinti.

Reikėtų dar paminėti, kad kai kurie (tokių apie 20) vietoj literatūrinių herojų nurodė rašytojus, kurių knygos jiems patiko ir buvo jų skaitytos po kelis kartus (**Janonis, S. Neris, Cvirka** ir kt.) Matome, kad paauglių pasirinktieji literatūriniai herojai stebėtinai įvairūs, labai margaspalviai.

Toliau į akis krinta gana didelis pasirinktųjų rusų literatūros herojų vyravimas. Tai viena maža bendroje rusifikacijos eigoje rusų kultūros ekspansijos apraiška. **O Lietuvos rusinimo pavojus yra didelis, tikrumoje daug didesnis negu mes čia sėdėdami galvojame.** Tad gal reikia sutikti su tvirtinimu, kad rusiškasis ekspansijonizmas mūsų tautai yra daug pavojingesnis negu pats komunizmas. Daugelis mūsiškių veikėjų taip įsibėgėjo kovoje su komunizmu, kad nebeįstengia įžiūrėti kitokių pavojų mūsų tautai ir priduoti jiems atatinkamos reikšmės. Tuo tarpu tie, kurie ilgus pokario metus gyveno Lietuvoje ir susidūrė su realybe, galvoja kiek kitaip. Neseniai iš Lietuvos atvykusi, Sibiro tremtinė, mokytoja **S. Rūkienė,** savo straipsnių eilėje apie padėtį Lietuvoje "Draugo" dienraštyje rašo: "Komunizmas mūsų tautai nėra jau taip labai pavojingas, nes despotiški režimai ir sistemos ilgai neišsilaiko. Ateis galas ir jam. Bet mirtinas ir pavojingiausias mūsų tautos priešas yra maskoliškas imperializmas ir kolonializmas. **P. J. Viluckienė,** taip pat neseniai atvykusi iš Lietuvos, 1964 m. "Darbininkė" rašė: "Bet kai skaitau laisvųjų lietuvių spaudą, klausau veikėjų kalbų, man susidarė įspūdis, kad ir laisvieji lietuviai nuo tikrosios realybės supratimo stipriai ima tolti. Vis kovojama prieš komunizmą, vis dar manoma, kad Lietuva prie kančių kryžiaus prikalta tik komunistinėmis vinimis. Iš tikro gi į Lietuvos kūną yra suvarytos rusiškosios vinys". Tai nuomonės ne kokių teoretinių šauklių, bet žmonių betarpiškai stebėjusių ir gerai žinančių padėtį Lietuvoje ir ant savo kailio patyrusius okupanto botagą. Vargu ar juos galima apkaltinti esant bendradarbiavimo su kraštu šalininkais ar kokiais komunizmo simpatikais. Įdomu kokių, herojų koleidoskopą gautume, jei panašią anketą pravestume tarp Australijos trylikamečių — keturiolikamečių lietuviukų?

ANKETOS DUOMENYS

Remiantis šios anketos duomenimis, gal nereikėtų daryti platesnių apibendrinimų. Visų pirma duomenų skaičius per mažas; reikia skaitytis ir su faktu, kad dalis anketų buvo užpildyta nenuoširdžiai, o taip, kaip iš jų yra laukiama, kas sovietinėje sistemoje labai normalus reiškinys. Antra, su paauglių metais labai greit keičiasi ir jų herojai. Kas žavėjo keturiolikametį, nebežavi penkiolikmečio. Bet vis dėl to iš viso to išryškėja kai kurie lietuvių literatūrai svarbūs dalykai. **Aiškiai matosi didelis trūkumas originalios lietuvių literatūros kūrinių paaugliams.** Jie rinkosi herojus iš verstinių veikalų, nes kiek didesnio pasirinkimo mūsų originalioj literatūroj nėra. Paauglius aiškiai labiau vilioja dinamiško veiksmo, nuotykių, žygių, gyvo siužeto, nesuvaržyto fantazijos polėkio knygos, negu tos, kurių veikėjai labiau linkę į savęs analizę ir idėjines kovas. Taip būdavo anksčiau, taip yra dabar. Paaugliai, nežiūrint ką jiems kaltų vyresnieji iš viršaus, yra dideli nuotykinės literatūros mėgėjai. Pas mus, tiek anksčiau tiek dabar, į šio žanro literatūrą žiūrima su nepasitikėjimu, lyg į kokią antrarūšę ir nepilnavertę, kuria rašytojams neverta teptis rankų. Ir tremtyje per dvidešimt metų be **Spalio** "Gatvės berniuko nuotykių" nežinau, ar kas daugiau tinkamo jaunimui buvo išleista. (**K. Almėno** "Upė į rytus, upė į šiaurę", Red.)

Kokias gi išvadas susidarė iš šių duomenų tie, kurių rankose anketos? Pasigedę tinkamo paauglių herojų pasirinkimo (nėra įžymiųjų komunizmo kūrėjų ir kovotojų, o yra Robinsonas Kruze!) ragina rašytojus rašyti paaugliams tokias knygas, kurias jie mėgsta ir kurios juos traukia: nuotykines, mokslines — fantazines ir dokumentines apybraižas, paremtas faktine žygdarbių medžiaga. Kviečia neatsisakyti "tokios amžių patikrintos, į literatūros teorijas įrašytos priemonės patraukti skaitytoją, užvaldyti jo dėmesį — kaip gyvas veiksmas, aštrus ir įdomus siužetas. Reikia tik išmokti pajungti šiuos meistriškumo komponentus idėjiniam ir meniniam kūrinio įtaigumui sustiprinti" rašo Literatūra ir Menas, 1966 m.

ATLIEPIMAS KANČIAI

(Response to suffering)

Pernai J.A. Valstybėse Manyland Books knygų leidykla, kuriai vadovauja dar iš nepriklausomybės laikų gerai žinomas rašytojas Stepas Zobarskas, išleido į anglų kalbą išverstą lietuvio rašytojo Aloyzo Barono knygą "Footbridges and Abysses" — Lieptai ir bedugnės. Ši leidykla per paskutinius keletą metų šalia kitų išleido visą eilę lietuvių autorių kūrinių angliškai, o vieno iš jų — Gliaudos "House upon the Sand" filmavimo teisių tik per plauką nenusipirko Hollywood'o atstovai. Lietuviškai "Lieptai ir Bedugnės" išvydo knygų rinką 1962 metais Čikagoje, išleido "Draugas".

Autorius Aloyzas Baronas, kilimo biržietis, gimęs 1917 m., baigęs gimnaziją Kaune, studijavo techniką, paskui filosofiją Kaune ir Frankfurte, Vokietijoje. Nuo 1949 m. gyvena J.A.V. ir dirba Čikagos lietuvių dienraščio "Draugo" redakcijoje. Dar Lietuvoje rašė eilėraščius ir bendradarbiavo perijodikoje, bet išaugo ir subrendo kaip rašytojas tik tremtyje. Į platesnę viešumą išėjo 1951 metais, išleisdamas "Žvaigždės ir Vėjai". Po to sekė 1952 "Debesys plaukia pažemiu", 1954 m. "Antrasis Krantas", 1955 m. "Sodas už Horizonto", 1957 m. "Mėnesiena", 1960 m. "Vieniši Medžiai", ir 1961 m. "Lieptai ir Bedugnės", už kurį laimėjo "Draugo" romano 1000 dolerių premiją. Kaip matyti, beletristikoje Baronas yra produktingiausias, nors poezijos žanro ir dabar nepamiršta. Be to mėgsta rašyti satyrinius eilėraščius ir, kaip jų skaitytojas, yra plačiai mėgiamas literatūros popietėse ir kitokiuose parengimuose. Dr. S. Aliūno slapyvarde, redaguoja "Draugo" kultūrinio priedo humoristinį skyrių "Spygliai ir Dygliai", pats prirašydamas geroką jo dalį. Tarp kitko, dalyvavo ir literatūros vakare prieškongresinėje jaunimo vadovų stovykloje "Dainavoje". Viena melburniškė jaunimo kongreso dalyvė parsivežė namo jai įstrigusį atmintin šitokį jo ten skaityto satyrinio eilėraščio posmelį: "Kaip ažuols tvirts prie Nemunėlio, (Lietuvis nieko neatbos,) Bėgsiu tiktai, sparnus pakėlęs,) Nuo savo vardo ir kalbos" — (cituota iš atminties).

Tiek "Tiltai ir Bedugnės", tiek "Footbridges and Abysses" jau seniai galima gauti pas lietuvių knygų platintojus. Bet tik nesenai "Footbridges and Abysses" pasirodė ir australų knygynų lentynose. Pradžioje rugsėjo mėnesio Melbourno laikraščio "The Age" kultūrinis priedas — "The Age Literary Review" — išspausdino šios knygos trumpą recenziją. Recenzijos autorius yra Monash universiteto anglų kalbos dėstytojas Peter Naish, retkarčiais talpinąs tik ką pasirodžiusių knygų apžvalgas "The Age" literatūriniame priede.

Peter Naish naujų knygų apžvalgoje,pavadintoj "Response to Suffering", apžvelgia tris knygas, kurios, jo nuomone, vaizduoja moralinio impulso reakciją į žmogiškuosius kentėjimus. Tai A. Barono "Footbridges and Abysses", iš prancūzų kalbos versta premijuota P. Moinot "An Ancient Enemy" ir M. Wittig "The Opoponax". Pirmoje vietoje jis kalba apie A. Barono knygą jo mintis čia ir perduosim.

"Kalbant apie reakciją į kančią, kaip kad šiuose romanuose, galima daugiausia būtų tikėtis iš to, kuriame situacija yra aiškiausia. Iš šių trijų tai tikriausiai toks būtų "Footbridges and Abysses". Ir lietuvių, paimtų priverčiamiems darbams, statant 1945 metų vokiečių gynimosi linijas prieš besiveržiančius rusus, sunki padėtis yra pakankamai specifinė ir pakankamai sudėtinga užvaldyti dėmesį.

Sensacingoje pradžioje gan greit išauga konfliktas tarp asmenybės reikšmės ir aplinkui viešpataujančio chaoso, su vėliau išsivystančia meilės intryga. Bet neužilgo banalumas iš per didelio užsiangažavimo, kas matyti ir iš pačio romano pavadinimo, (tiesioginiai išversto iš gimtosios lietuvių kalbos) įsimeta į pasakojimą. Mes dar tebesiklausome pasakojimų apie paprastų kaimiečių gyvenimą patrankų sviediniams krintant; mes turime jų klausytis. Bet mes klausome nebenoriai, jei pasakojimo tonas nukrenta iki nešvarios ironijos ir poškančio patoso. O kas atsitinka "Footbridges and Abysses" romane, yra štai kas: jo pasipiktinęs dorumas tarp tvirtumo, kuris yra prozaiškas, ir tikrai begaliniai gilaus lyrizmo".

Į anglų kalbą vertė I. Žemkalnis, įvadą parašė Charles Angoff.

A.Š.

PRIPAŽINTAS V. MAČERNIS

Šių metų pradžioje kalbant "Anapus Kasdienybės" skiltyse apie Vyt. Mačernį — vizijų poetą, buvo pastebėta, kad dabartinėje Lietuvoje neminimas jo vardas, ir jo eilėraščiai oficialiai nežinomi. Tuo tarpu ir ten pati poezija lyg rodo polinkį žengti jo pradėtais takais, ypač tematikos kryptyje.

Bet šiais metais, praėjus 21 metams nuo jo mirties ir 21 metams tylos apie jo kūrybą — staigmena! Pluoštas jo eilėraščių ir trumpas jo poezijos įvertinimas buvo atspausdinti poezijai skirtoje knygoje "Poezijos Pavasaris". "Poezijos Pavasaris" tai lyg tradiciniu tapęs, — pirma laida išėjo pernai, — poezijos raidai pavaizduoti leidinys — almanachas. Jame sudedama ne tik įvairių kartų ir įvairių meninių individualybių įvairiais laikais parašyta poezija, bet ir autorių mintys apie rašytojo darbą, kritikų atsiliepimai apie poezijos dabarties kelius, poetinio darbo specifiką ir t.t. Paįvairinimui įdedama ir skaitytojų — poezijos mylėtojų laiškų ir anketų ištraukos, papuošimui — nauji grafikų darbai.

Šių metų "Poezijos Pavasaris" dar nepasiekė Australijos krantų, o įspūdžiai apie leidinio pobūdį gauti iš gana plataus vertinimo, tilpusio "Literatūra ir Menas" 31-mame numeryje. Neteko todėl matyti, kokie Mačernio eilėraščiai rado ten vietos ir kokie vertinimo kriterijai buvo pritaikyti jo poezijai. Bet J.A.V. leidžiamo "Draugo" 1966 m. rugpiūčio mėn. 6 d. kultūriniame priede minima, kad ten atspausdinta 10 mums gerai žinomų Mačernio eilėraščių ir jo VI-oji vizija. Poeto kūrybos vertinimui paskirta beveik trys puslapiai, kur be kitko sakoma: "Savo lyrikoje V. Mačernis ieškojo pagrindinių žmogiškos egzistencijos pradų, beveik neliesdamas tiesiogiai politinių ir visuomeninių klausimų, neretai prieidamas savo vienatvėje pesimistinių išvadų, kurios liks svetimos tarybinio žmogaus pasaulėžiūrai."

Pačioje Lietuvoje Mačernį pristatydamas skaitytojams, kritikas Kęstas Nastopka jau anksčiau minėtoje recenzijoje tik trumpai pamini tokia pastraipa: "O pirmąkart platesnei auditorijai patiekta V. Mačernio lyrika suteikia tikro poetinio talento atradimo džiaugsmą. Jau iš čia paskelbtų posmų matyti, kad tai būta poeto, kurio anksti subrendęs žodis, intonacijų laisvumas, prisodrintas intensyvaus jausmo tikrovės piešinys paliko savitą pėdsaką."

Jau Anapus kasdienybės Nr. 6 esame rašę, kad V. Mačernis neliks tik kaip vardas lietuvių literatūros istorijoje. Nors jo literatūrinių palikimo vertė nėra dar galutinai nustatyta, — trūksta laiko perspektyvos, — bet konstatavome, kad jis per pomirtinį dvidešimtmetį ne tik išsilaikė, bet gal net sutvirtino savo kaip autentiško talento lietuvių poezijoje poziciją. V. Mačernio atradimas ir bandymas jo kūrybą kritiškai įvertinti ideologiškai svetimoje Tarybų Lietuvoje šį teigimą dar labiau sustiprina.

A.Š.

MURRAY'S

HEALTH FOOD STORES
646 George St., Sydney, Australia
(Kampas Liverpool St.)
TEL.: 26 1768
(ANKSČIAU IŠ KINGS CROSS, SYDNEY)

JEIGU JŪS TURITE GIMINIŲ LIETUVOJE, tai jie tikrai gaus Jūsų siuntinį nieko neprimokėdami, jei siųsite jį tik per visiems gerai žinomą ir rekomenduotiną firmą: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, kuri paskutiniuosius 15 metų turi kontaktą su Vnesposyltorg'u Maskvoje. Nesiduokite klaidinami kitų skelbimų.

15 metų mūsų darbo ir patyrimo siunčiant siuntinius galutinai įrodė, kad su tikslumu ir geram stovyje JŪSŲ siuntinys gaunama jūsų giminių pilnoje tvarkoje.

Mūsų firma — MURRAY'S HEALTH FOOD STORES — dar nei vieno siuntinio nepražudė per visą 15 metų, nes Jūsų siuntinys yra dviguba verte apdraustas nuo galimo žuvimo, ir mes pilnai garantuojame Jūsų siuntinį iki to laiko, kol jį gauna Jūsų giminės.

Jūsų siuntinys pasiekia gavėją paprastu paštu per 2 mėnesius (maždaug), o Jūsų oro paštu siųstas siuntinys pasiekia per 12 dienų.

SIUNTĖJŲ DĖMESIUI

Dabar jūs galite pirkti sovietų gamybos prekių, kaip automobilių, motociklų, skuterių, dviračių, padangų, televizijų, radijų, radiogramų, pianinų, akordeonų, šaldytuvų, skalbimo ir siuvimo mašinų, foto aparatų, medžioklinių šautuvų, laikrodžių, kilimų, batų ir kitų eksporto kainomis, kurias nustato Vnesposyltorg'as. Jokių kitų primokėjimų. Pristatome per 10 — 30 dienų.

REGISTRUOTI SKYRIAI:

CABRAMATTA: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
143 Cabramatta Rd. Tel.: UB 2082.

PARRAMATTA: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
293 Church St. Tel.: 635-9728.

BANKSTOWN: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
5 Kitchener Pde. Tel.: UY 8089.

NEWCASTLE: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
557 Hunter St. Tel.: B 3596.

NEWCASTLE: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
93 Northumberland St., Wickham. Tel.: 61-5180.

MELBOURNE, VIC: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
94 Elizabeth St. Tel.: 63-7895.

PERTH, W.A.: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES,
229 Newcastle St. Tel.: BA 7842.

NAMINIAIS REIKALAIS

KEISTINI ĮSTATAI

BANKSTOWO LIETUVIŲ KLŪBO ĮSTATŲ KEITIMO REIKALU

Iki šiol veikiančių įstatų netobulumą daug kas pastebėjo. Juos keisti buvo pasiūlyta paskutiniame visuotiniame klubo narių susirinkime.

Jų peržiūrėjimas ir keitimas ypatingai aktualus šiandien, kada klubas rengiasi greta Dainavos statyti taip labai reikalingą didelę sporto salę.

Bankstowno Lietuvių Klubas ir jo įstatai išsivystė iš Lietuvių namų Dainavos, kurių įsigijimo iniciatorius yra Bankstowno apylinkės valdyba. Ji rinko pirmąsias aukas, pirko sklypą ir pradėjo namų statybą. Kada apylinkės valdybai buvo perdaug darbo, gretimai buvo sudarytas atskiras komitetas statybos reikalams, kuris palaipsniui perėmė visas šeimininko teises. Apylinkės valdyba, nors jos ir piniginiai indėliai į tuos namus yra patys didžiausieji, liko tik eilinio klubo nario teisėmis.

Šiandien Dainavos šeimininku skaitosi Bankstowno Lietuvių Klubas — išsivystęs iš minėto statybos komiteto. Jam vadovauja apylinkės valdybos parinkti patikėtiniai. Atrodo, čia nėra nieko blogo: tie patys apylinkėje nariai yra ir klubo nariais. Tačiau apylinkė turi savo įstatus, vadovaujasi Bendruomenės statutu, o klubas savais įstatais.

Tad pažiūrėkim, kaip tie įstatai atrodo ir ar klubas yra kompetetingas, vadovaudamosi savais įstatais, perimti Bendruomenės aukas sudėtas į šiuos namus.

Klubo įstatai neatitinka nei lietuvių Bendruomenės dvasiai nei Australijos įstatymams. Jie tarnauja mažai narių grupei. Keli nariai, naudodamiesi savo skaitlingais balsais, nulemia kiekvieną iškilusį klausimą, o kada iškyla didesni reikalai, šiaukiamasi į visuomenę paramos. Visa tai veda į nepasitikėjimą, įtempia bendradarbiavimo santykius. Teisiniu atžvilgiu šie įstatai taip pat yra beverčiai, nes atskiri paragrafai vieni kitiems prieštarauja.

Pavyzdžiui §3 sako: klubas nesiekia pelno savo narių asmeniškai naudai. §17 sako: visi įmokėti nario įnašai jokiais atvejais nebegrąžinami, išskyrus paragrafo — atveji. (paragr. Nr. nepažymėtas). §26 sako: klubo kapitalą sudaro palikimai ir dovanojimai. Visi šie paragrafai rodo, kad tai yra kultūrinio pobūdžio, pelno nesiekianti organizacija. Tačiau paragr. 8 sako: narys neturi teisės perleisti ar palikti kitam jam priklausančios turto dalies, išskyrus paragrafe numatytą atvejį. (Paragr. Nr. nepažymėtas) Toliau tas pats paragr. sako: nustojus būti nariu jo teisė pereina pasilikusiems nariams. Tai rodo, kad likusieji nariai pasinaudoja išstojusio nario įnašais. Paragr. 11 sako: klubo reikalus sprendžiant kiek vienas narys turi tiek balsų, kiek jis yra įmokėjęs nario įnašų. Pav.: £5 - lygu vienam balsui, £10 - dviem balsams ir t.t. iki 50 balsų). Tai yra pelno siekiančios bendrovės įstatai, kurie netinka šiam klubui. Paragr. 54 sako: klubo vardu daromam judomo ir nejudomo turto pirkimui, jo pardavimui, įkeitimui, paskolos užtraukimui ir visoms kitoms transakcijoms, reikalingas valdybos nutarimas. Reiškia valdyba gali net ir nekilnojamą turtą parduoti be visuotino narių susirinkimo. Visose organizacijose šitokios operacijos daromos tik visuotinio susirinkimo nutarimu. Šiuose įstatuose visos teisės sukoncentruotos į valdybos ir patikėtinių rankas.

Paragr. 82 sako: Klubui likviduojantis, pirmoje eilėje apmokamos skolos, o po to išmokami nariams jų įmokėti įnašai, o likusi suma padalinama proporcingai turėtų įnašų dydžiui.

Kai pgalima pasidalinti kapitalą, kuris yra sudarytas iš aukų, palikimų ir iš anksčiau išstojusių narių įnašų? Koks yra skirtumas jeigu vienas narys išstojo prieš metus, jo visi įnašai prapuolė, o po metų ar net kelių mėnesių klubui susilikvidavus, kiti nariai ne tik kad gauna atgal visus savo įnašus, bet dargi pasidalina anksčiau išstojusių narių įnašus, visas aukas, palikimus ir visus, kitais būdais sukauptus bendruomenės kapitalus. Čia ne tik kad prieštarauja paragrafui 3, kur sakoma, kad klubas nesiekia savo nariams asmeniškos naudos, bet valdžios organai galėtų įžiūrėti net blogos valios pėdsakus.

Žemiau paduodamas įstatų pakeitimo projektas, kurį gerai įsiskaitykime ir įsigilinkime, kad susirinkime galėtume pareikšti savo noumonę.

KEISTINŲ PARAGR. PROJEKTAS

ESAMŲ ĮSTATŲ PARAGRAFAI	JŲ VIETOJE SIŪLOMA
§6. Nario įnašai yra riboti; kiekvienas asmuo gali įmokėti nedaugiau, kaip 50 įnašų. Lietuviškoms organizacijoms įnašai yra neriboti.	§6. Panaikintinas.
§11. Klubo reikalus sprendžiant, kiekvienas narys turi tiek balsų, kiek jis yra įmokėjęs nario įnašų (pav. $10 yra lygus vienam balsui, $20 - dviem balsam ir t.t.)	§11. Klubo reikalus sprendžiant, kiekvienas narys turi tik vieną balsą. Balsuoti už kitą pagal įgaliojimą neleidžiama.
§17 Visi įmokėti nario įnašai jokiais atvejais nariams nebegrąžinami, išskyrus §... atveji.	§17. Panaikintinas. (Pastaba: Asmenims, įmokėjusiems daugiau kaip $10, pagal jų pageidavimą įrašoma kaip auka ar paskola.
§54 Klubo vardu daromam nejudomo ar judomo turto pirkimui, jo pardavimui, įtekimui, paskolos užtraukimui ir visoms kitoms transakcijoms reikalingas valdybos nutarimas.	§54. Klubo vardu daromam nejudomo ir judomo turto pirkimui, jo pardavimui, įkeitimui, paskolos užtraukimui ir visoms kitoms transakcijoms, reikalingas visuotinio susirinkimo nutarimas.
§82 Klubui likviduojantis, pirmoje eilėje apmokamos skolos, po to išmokami nariams jų įmokėti įnašai, o likusi suma padalinama nariams proporcingai turėtų įnašų dydžiui.	82§. Klubui likviduojantis, apmokėjus skolas ir visas kitas prievoles, likusis kilnojamas ir nekilnojamas turtas, turi būti perduotas kitai lietuviškai organizacijai ar organizacijoms, kurių tikslai yra panašūs šio klubo tikslams ir kurių įstatai draudžia pelną, ar bent kokį tos organizacijos turtą padalinti tos organizacijos nariams. Kokiai organizacijai turtas pervedamas, sprendžia visuotinis narių susirinkimas.

Bankstowno Apylinkės Valdyba

DR. V. DONIELA ANGLIJOJE

Pabuvęs ilgesnį laiką Vokietijoje (Heidelbergo universitete) ir dalyvavęs ne tik Jaunimo Kongrese Amerikoje, bet ir filosofų kongrese Prahoje (Čekoslovakijoje), mūsų judrusis ir aktyvusis Dr. Vytautas Doniela, Newcastle universiteto profesorius ir aktyvus Australijos liet. bendruomenėje kultūrininkas, iš Vokietijos persikėlė užbaigti savo studijines atostogas įLondoną (Anglijoje), kur jis apsistojo Lietuvių Namuose 1 Ladbroke Gardens, London W. 11). Čia jis numato išbūti iki atostogų pabaigos ir grįš į Australiją apie ateinančių metų sausio pabaigą.

T. F. A. SKELBIA

Laikas nuo laiko T.F. Atstovybės Australijoje pasibeldžia į mūsų tautiečių duris prašydama aukos, aukos savo tautos ir pavergtos Tėvynės laisvinimo labui. Nebūtų reikalo plačiau aiškinti tos aukos būtinumo ir prasmės — tas mums visiems gerai žinoma ir suprantama. Tačiau pravartu apie tai vis ir vis prisiminti, kad kartais gyvenimo rūpesčiai nesusilpnintų mūsų budėjimo dvasios... Iki šiol Australijos lietuvių visuomenė buvo dosni savo aukomis. Mūsų bendruomenės vyriausieji organai — čia ypač su pasigėrėjimu reikia pabrėžti, — remia T.F.A. pastangas. Tarp ALB Kr. Valdybos ir T.F.A. yra labai darnus šioje srityje bendradarbiavimas.

Jau nemaža Australijos lietuvių suaukotų pinigų pasiųsta vyr. veiksniams J.A.V. Mūsų doleriai ir centai padėjo mūsų vyr. veiksniams prabilti į pasaulio sąžinę radijo bangomis, leidžiama spauda, rengiamomis demonstracijomis, protestais, demaršais ir t.t.. Nors daug kas padaryta ir daroma, bet darbas nėra baigtas. Ir todėl aukos — tie mūsų meilės lašeliai kaip iki šiol taip ir toliau reikalingos.

TFA., dėkodama savo tautiečiams už ligšiolinį budėjimą, šaukia ir toliau nemažėjančios aukos.

ALB KRAŠTO VALDYBOS IR T.F. ATSTOVYBĖS BENDRADARBIAVIMAS

1966 metų kovo 15 d. ALB Krašto Valdyba išleido aplinkraštį Nr. 5., kuriame gražiai pasireiškia tarp ALB Kr. Valdybos ir TFA bendradarbiavimas. Aplinkraštyje rašoma: "ALB Krašto Valdyba ir Tautos Fondo Atstovybė Australijoje priėjo vieningo nusistatymo, kad abi institucijos yra lygiai suinteresuotos Lietuvos laisvinimo akcijos vedimu Australijoje ir todėl šiam svarbiam ir kilniam darbui sueina į glaudų bendradarbiavimą.

Tautos Fondo Atstovybės ir jos Skyrių renkamos aukos skiriamos tik Lietuvos laisvinimo akcijai, kuriai vadovauja Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.

Surinktas Tautos Fondo aukas ir atsiskaitymą tikrina vietos Apylinkių Kontrolės Komisijos, pagal Tautos Fondo Statuto 21 paragrafą, o Tautos Fondo Atstovybę tikrina ALB Krašto Kontrolės Komisija, kurios aktai skelbiami bendruomenės spaudoje.

Geresnių rezultatų pasiekimui, tenai, kur nėra Tautos Fondo Skyrių, maloniai prašomos Apylinkių Valdybos bei Seniūnijų Seniūnai tautinių švenčių metu parinkti Tautos Fondui aukų ir jas persiųsti Tautos Fondo Atstovybės Pirmininko Dr. A. Mauragio vardu: 82 Victor Ave., Picnic Point, N.S.W.

Sveikiname ir nuoširdžiai linkime sekmės, šį kilnų darbą dirbantiems.

Aplinkraštį pasirašė ALB Krašto Valdybos pirmininkas p .S. Narušis ir Tautos F. Atstovybės pirmininkas dr. A. Mauragis.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Per Tautos Fondo Atstovybę Australijoj mūsų Tėvynės laisvinimo reikalams surinkta aukų (1965 m. birželio mėn. - 1966 m. rugsėjo mėn. 24 d.):

Pavienių asmenų aukos:

J.B., Womera, S.A.	$6.00
V. ir V. Bukevičiai	$8.00
M. Gaivaliauskienė	$1.00
J. Zinkus	$2.00
K. Butkus	$10.00
A. Mauragis	$3.82
Juoz. Ramanauskas	$4.00
J. Lapšys	$2.00
Viso:	$36.82

Surinkta pagal TFA ar jos Skyrių parengtus aukų lapus:

Sydnejuje	$245.78
Melbourne	$266.20
Adelaidėje	$ 27.50
Salėje (per ALB Sen.)	$ 11.00
Viso	$550.48
Viso per lokaitarpį	$587.30

Aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo Atstovybė Australijoje

LAIŠKAI REDAKCIJAI

IEŠKOME PATARIMO

Ilgasis savitgalis. Mes, t.y. jaunimas nutarėme praleisti jį gamtoje. Susibūrę — tautinių šokių grupės dalyviai, sporto klubo "Kovo" jaunesnieji sportininkai ir sportininkės, ir keletas skautų ir skaučių nutarėme paiškylauti. Besitariant sužinojome, kad skautai ruošia savo žemėje savo stovyklą. Nutarėme kreiptis į skautų vadovybę leisti mums stovyklauti jų žemėje.

Atsiminęs, kad K. Narbutas yra skautas, nuvykau pas jį ir pristačiau visą reikalą. Sutikau ir A. Laukaitį, kuris pas skautus bus maisto viršininku. Abu sutiko mums padėti. Jaunesniųjų mūsų grupės dalyvių tėvai sutiko leisti savo atžalą į žinomą vietą stovyklauti.

Bet... skautų vadovybėje turbūt yra užsispyręs senimas, kuris žūt būt nori mums vadovauti nei mus suprasdamas, nei pritariantis mūsų idėjom. Trumpai — mums buvo pranešta, kad vietos mums skautų žemėje nėra ir mes ten nepageidaujami. Kieno tokia idėja? Kodėl?

Sutinku, kad žemė priklauso skautams, betgi lietuvių skautams ir mes gi lietuviai, ir mes stengiamės susiburti į jauną bendruomenę, o gaunasi kažkas nesuprantamo.

A. Andriejūnas, jnr.

"DAINOS "CHORO VALDYBA PAPILDO — PATIKSLINA

"Mūsų Pastogės" nr. 41, spalio 17 d. laidoje, vedamajame — "Mes ir Chorai" Jūsų bendradarbis pasirašęs v.k. savo straipsniu taikliai apibūdina chorų reikšmę, jų įsipareigojimus ir galiausiai skatina remti chorus moraliai ir materialiniai. Tame pačiame straipsnyje skaitome ir tokius sakinius: "Antai Sydnėjaus "Dainos" chorui pereitą kartą su džiaugsmu skaitėme, kad Bankstown Apyl. Valdyba paskubėjo į pagelbą prisidedama savo auka. Iki šiol tik vieni ramovėnai pastoviai materialinai rėmė chorą."

"Dainos" choro valdyba choro vardu mūsų mieliems aukščiau paminėtiems rėmėjams, o taip pat ir visiems pavieniems asmenims, parėmusiems aukomis, nuoširdžiai dėkoja. Čia pat norime papildyti autoriaus praleistą vieną iš nuolatinių "Dainos" choro rėmėjų Kun. Petrą Butkų, kuris vienas iš pirmųjų ėmėsi chorą remti ir juo rūpintis jau nuo jo egzistencijos pradžios. Ne tik moralinę, bet ir materialinę paramą kun. P. Butkus nuolatos chorui suteikia. Be kasmet vykdomos rinkliavos bažnyčioje kun. P. Butkus ir kun. P. Martuzas Petrinių irPovilinų proga nuolat dar chorui suruošia vaišes. Gerbiamiems kunigams už nuolatinį choro rėmimą, tariame nuoširdų ačiū.

Ta pačia proga, Gerb. p. Redaktoriau leiskite išreikšti gilią padėką ir "Mūsų Pastogei" už nuolat talpinamus įvairiais atvejais pranešimus bei aprašymus choro veiklos, kurią taip palankiai įvertinate. Taip pat leiskite pranešti, jog "Dainos" choras lapkričio 5 d. ruošia šokių vakarą, į kurį maloniai kviečia sydnėjiškius atsilankyti. Laukdami mielų svečių gausaus atsilankymo, numatome ir trumpą programą, kurioje dalyvaus vyrų choras, vad. p. K. Kavaliausko, Linksmieji Broliai ir kit.

Reiškiame gilią padėką,

"Dainos" choro valdyba

PAGELBĖJO...

— Gydytojas sakė, kad jis mane už dviejų savaičių pastatys ant kojų.

— Na, ir pastatė?

— Ir dar kaip. Turėjau parduoti automobilį ir dabar vaikštau pėsčias...

AVA SAUDARGIENĖ

AUKSINĖS ŠIRDYS

Mažame lėlių teatre, vaidinimui pasibaigus ir ir triukšmingiems aplodismentams nutilus, viskas sumigo.

Naktis buvo karšta ir tvanki. Mėnulis, lyg pienu užlietas, liūdnai žvelgė į žemę.

Teatro savininkas, senasis Adomas, protarpiais taip užknarkdavo, kad net snaudžiančios lėlės pašokdavo. Tik du medinukai nemiegojo. Marija, dėl savo rausvai auksinių plaukų visų vadinama Ugne, ir Hiugo, kurį sutrumpintai vadino Ugo, iškišę galvas pro užscenio langelį, žiūrėjo į siaurą, tarp augštų mūrų įspraustą gatvelę.

Juodu vis dar vilkėjo scenai pritaikintais drabužėliais: Ugnė — trumpu baltu sijonėliu, o Ugo — juodu askominiu švarkeliu ir baltais, meziginių papuoštais marškiniais.

"Ugo, — sušnabždėjo Ugnė, — ar matei kaip viena mergaitė verkė mūsų vaidinimo metu?"

"Kuri mergaitė?" norėjo žinoti Ugo.

"Ta, kuri sėdėjo trečioje eilėje, penktoje kėdėje", tiksliai nusakė Ugnė.

Ugo pakeitė savo ilgų medinių kojų padėtį ir nieko neatsakė. Ugnė pakratė palaidų plaukų garbanas ir paglostė jai ant peties gulinčią katės iškamšą, kurios kailiukas visiškai nesiskyrė nuo lėlės raudonų plaukų.

"Ko ji verkė?" nerimo Ugnė,

"Gal Tomasinos " nesiskubindamas atsakė Ugo.

"O man atrodo, ji verkė manęs", su įsitikinimu pareiškė Ugnė.

Ugo stiklinės akys kritiškai apžvelgė Ugnę ir katės Tomasinos iškamšą.

"Gal tavęs, o gal mergaitės Marijos, kurią tu vaidini", sutiko Ugo.

"Man patinka šis mūsų vaidinimas, — svajingai tęsė Ugnė, — kai aš vaidinu Mariją, man rodos, esu tikra mergaitė, o ne medinė lėlė, o Tomasina — ne katės iškamša, bet gyva katė."

"Jei Tomasina būtų gyva katė, Adomas lieptų ją nužudyti, — įspėjo Ugo, — ir turėtumėm ją palaidoti, kaip Marijos katę vaidinime."

"Kodėl Marija susirgo, kai jos katę palaidojo?" norėjo žinoti Ugnė.

"Savo katę Marija taip mylėjo, kad jos netekus, jai širdis iš skausmo sprogo."

"Jei mano katę nužudytų, ir man širdis iš skausmo sprogtų," atsiduso Ugnė ir, įsižiūrėjus į tolį, pridėjo: "Ir aš numirčiau."

Tuo metu ji buvo taip panaši į mergaitę, miršantčią iš sielvarto, kad net rimtasis Ugo išsigando.

"Ugne! Ugne, pažiūrėk į mane!"

Bet Ugnė žiūrėjo į tolį ir tylėjo.

"Ugne, — Ugo palietė jos medinį petį, — tu sirgti negali! Tu juk neturi širdies!"

Pakilo medinės lėlės ranka ir paglostė katės iškamšą.

"Kodėl aš neturiu širdies?" po valandelės paklausė Ugnė.

"Medinės lėlės neturi širdžių ir negali mylėti, nei džiaugtis, nei verkti. Nei tu, nei aš!" tyliai užbaigė Ugo.

"O jei turėčiau širdį, galėčiau mylėti?"

"Galėtum."

"Ir galėčiau juoktis ir verkti?"

"Galėtum."

"Ir būčiau kaip tikri vaikai?"

Tyla užgulė langą. Medinukai žiūrėjo į mėnulio nušviestus namus, o noras turėti širdį ir būti kaip tikri vaikai, kurių vaidmenis kiekvieną vakarą vaidino lėlių teatre, augo ir augo.

Kai apsiblausęs mėnulis nuslinko už debėsio, medinukai žiūrėjo į mažus žiburėlius, išsibarsčiusius po miestą.

"Jei turėčiau širdį, mylėčiau visus tuos žiburėlius", svajojo Ugnė.

" O aš mylėčiau visą miestą", pareiškė Ugo.

"Su vaikais, kuriems šie žiburėliai šviečia, juokčiaus, kai jie juokiasi ir verkčiau, kai jie verkia."

"Aš palinksminčiau juos šokiais ir daina!"

"Aš išmokyčiau ir juos šokti!"

"Ir eitumėm su jais į mokyklą!"

Mėnulis iškišo pusę veido iš už debėsio ir nusišypsojo.

'Aš noriu turėti širdį!" sušuko jam Ugnė.

Bet mėnulis nieko neatsakęs pasislėpė.

Išdidusis Ugo aukštai iškėlė galvą, atstatė krūtinę pirmyn ir tarė tik vieną žodį:

"Eime!"

Ugnė neklausė kur. Ji buvo pratus daryti viską, ką Ugo jai sakė.

Ugo iškišo pro langelį pirmiau vieną, paskui kitą kojį ir lengvai nušoko žemėn. Po to, ilgom, medinėm rankom iškėlė Ugnę ir pastatė šalia savęs.

"Palik Tomasiną!" sakė Ugo.

"Ne, Ugo! Ne!" pasipriešino Ugnė. Aš ją mylėsiu, kai turėsiu širdį!"

Tai padarė įspūdžio ir Ugo leido savo mažajai draugei pasilaikyti katės iškamšą.

★

Nepažįstamas, svetimas pasaulis apsupo medines lėles.

Ugo, kaip vyresnis, jis buvo jau dešimties metų, ėjo pirma ir laikė už rankos Ugnę, kuri nors jau septintų metų, negalėjo taip greitai eiti ir vis atsilikdavo.

Medinukai ėjo visą naktį. Visą dieną klaidžiojo gatvėmis ir vis dairėsi ar nesiveja jų Adomas, lėlių teatro savininkas.

Kartą išgąsdino juodu policininkas, kurs iškėlęs baltą, pirštinuotą ranką, visus sulaikė.

"Gal Adomas liepė jam mudu pagauti ir sugrąžinti į teatrą?" sužnabždėjo Ugnė.

Ugo nieko neatsakė. Tik stipriau suspaudė Ugnės ranką.

Ugnė nesiskyrė nuo kitų mergaičių gatvėje. Jos medinės kojos ir rankos gana grakščiai judėjo. Didelės stiklinės akys buvo mesvos kaip dangus. Ant noises blizgėjo bronziniai pigmentai, kaip tikros mergaitės, o ugningi plaukai krito ant pečių palaidomis garbanomis ir žibėjo kaip senas auksas. Nuo tikrų mergaičių Ugnė skyrėsi tik tuo, kad per petį pasikabinus nešėsi rausvą Tomasinos iškamšą.

Ugnė su Tomasina sudarė tokį gražų paveikslą, kad net besiskubantys praeiviai, sustoję valandelei, šypsojosi jai, o senos močiutės norėjo ją apkabinti ir pabučiuoti.

Ugo, aksominiu švarkeliu ir baltais marškiniais, buvo panašus į kitus gerus berniukus.

Policininkas pamojo pirštinuota ranka ir leido juodviem pereiti į kitą pusę gatvės.

Užklydę į botanikos sodą, Ugo ir Ugnė atsisėdo ant suolelio ir žiūrėjo kaip senelis ir senelė mėtė duonos trupinius į prūdą, o juodosios gulbės juos gaudė.

Kai nusibodo sėdėti, atsistoję ant suolelio, juodu ėmė kilnoti medines kojas, judinti rankas, suktis, jungti judėsius į šokį.

Senelis ir senelė su pasigėrėjimu žiūrėjo į šokančias lėles. O Ugo ir Ugnė laukdami aplodismentų kaip teatre, šoko vis gražiau.

Pagaliau, nesulaukę aplodismentų, paėmė Tomasiną, Ugo už uodegos, Ugnė už priekinių kojyčių, ir ėmė suktis kaip vėjo sūkurys.

"Kokie beširdžiai vaikai! — sušuko senelis, — kaip jie kankina šią vargšę katytę!"

Pasipiktinus senelė pribėgo prie šokančių lėlių.

"Jūs begėdžiai! Beširdžiai vaikai! Paleiskit katę!"

Šokėjai, vieton aplodismentų sulaukę piktų žodžių, ėmė mosuoti Tomasina senutei panosėje.

Pasipiktinęs senelis, iškėlė lazdą, ir, grasindamas nedorėliams vaikams, šaukė sargą.

Medinukai, pamatę atbėgantį sargą su šluota, labai panašų į teatro šlavėją, laikydami tarp savęs Tomasiną, pasileido bėgti, kiek jų medinės kojos nešė.

Tik gatvėje, tarp praeivių sulėtino žingsnius.

★

Saulei nuėjus į vakarus, pabėgėliai atsidūrė gražių sodų ir žalių pievelių priemiesty. Juodu apsupo aukšti medžiai ir karpyti krūmai, kuriuose paukšteliai vestuves kėlė.

"Ugo, kaž kas groja!" sušuko Ugnė.

Ugo įsiklausė.

Upelio vanduo, per akmenukus bėgdamas, skambučiais skambėjo. Ilgakojai žiogai, aukštais balsais svirpdami, prisijungė prie paukštelių, o žaliosios varlės, tvankaus vakaro apsvaigintos, žemais balsais kum-kumavo. Švelnus nurimusio didmiesčio ūžimas papildė vakarinę simfoniją.

"Noriu šokti", pareiškė Ugnė.

"Ugne, — įspėjo ją Ugo, — nėra kada! Einam širdžių ieškoti!"

"Ugo, žiūrėk, ir Tomasina nori šokti!" Ir paėmusi Tomasiną už kojyčių, Ugnė ėmė šokti.

Ugo neiškentęs šoko su ja.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

ADELAIDE

MADŲ PARADAS ADELAIDĖJE

Spalio 16 d. Adelaidės Moterų Sekcija ir šiais metais Lietuvių Namuose surengė taip vadinamą Madų Paradą.

Visas sėdimas vietas užėmus ponioms ir jas atlydėjusiems vyrams, Sekcijos pirmininkei p. Vabolienei pranešinėjant, salėn viena paskui kitą pasipylė mergaitės, paauglės jaunuolės ir ponios, pasipuošusios įvairiausio siuvimo ir įvairiausio skonio drabužiais. Moderniškais, puošniais, skirtais tiek gatvei, tiek popietiniams išėjimams pasisvečiavimams, teatrų lankymams. Nepamirštas ir pajūrio papuošalas.

Pranešėja, pristatydama modelį, primindavo susirinkusioms, kas medžiagą paaukojo, kas drabužį pasiuvo ir kur jis labiausiai tinka, kas tame drabužyje naujo, madingo ir t.t. O susirinkusios ponios nesigailėjo katučių. Tik sunku pasakyti kam — modeliams ar jų demonstruojamiems rūbams.

Po madų parado visus susirinkusius Sekcijos ponios pavaišino puikia kava ir skaniais pyragaičiais. Pavaišino dykai, be jokio užmokesčio

Šis adelaidiškis madų paradas turi savo istoriją, kuri driekiasi per paskutinius ketverius metus. Ieškoma būdų sutelkti lėšų savo socialinei globai vykdyti, Moterų Sekcija anuometinės pirmininkės p. Petkūninės iniciatyva buvo kukliai pradėjusi siuvimo ir rankdarbių vajų: pati sekcija ir įvairios adelaidiškės suaukoja medžiagą, o savanorės siuvėjos iš tos suaukotos medžiagos pasiuva atitinkamus rūbus. Visas to siuvimo derlius nustatytu laiku perduodamas Moterų Sekcijai, kuri, rūbus pademonstravusi, juos pardavinėja, o gautais pinigais didina savo kasą.

Kukliai pradėtas vajus iš karto turėjo didelį pasisekimą ir dabar kartojamas iš metų į metus. Dabar jau daug ponių pačios nusiperka medžiagas, pačios susitaria su savanorėm siuvėjom ir vėliau pačios tą užsisakytą drabužį ji pademonstravus, nusiperka.

Reikia pasakyti, kad šio populiaraus siuvimo vajaus sunkiausia našta krenta kuklioms nežinomoms siuvėjoms, kurios siuva, pluša per kelis mėnesius. Vis kad tik gražiau, kad tik madingiau. Jas visas traukia tikslas pagelbėti Adelaidės Moterų Sekcijai, kuri visam bendruomeniniam Adelaidės gyvenimui yra tikrai reikšminga ir svarbi. Jos pagelba naudojasi visos lietuviškos organizacijos ir privatūs asmenys, neskaitant jau ligonių, senesnio amžiaus žmonių ir į vargą patekusių. Ši sekcija yra nepamainoma talkininkė Apylinkės Valdybai, Savaitgalio Mokyklai ir Lietuvių Sąjungai.

Prie šįmetinio madų parado buvo prijungta dar viena naujiena: meno kūrinių loterija. Savo kūrinius šiai loterijai aukojo meninkai Ieva Pocienė, L. Žygas, V. Šerelis, R. Daugalis, L. Kanas, ir V. Kudirka. Loterijai savo rankdarbių davė ponios Blandienė, Maželienė ir Praculienė.

L-s.

NEWCASTLE

NUOTAIKINGAS KOCERTAS

Metinis Newcastle lietuvių choro koncertas įvyko spalio 22 d. Charlestown Community salėje. Choras, vadovaujamas St. Žuko sudainavo 16 dainų: 13 dainų mišrus choras ir 3 dainas moterų choras. Čia pat išgirdome ir visai naujas choro dainas — "Dul-dul dūdelė" ir "Daininkų maršas".

Dainos skambėjo gražiai. Ne veltui žiemos mėnesiais buvo dažnai repetuojama. Koncerte dalyvavo Newcastelio miesto burmistras McDougall su ponia. Publikos buvo gana daug. Matėsi svečių ir iš Sydnėjaus.

Chorvedys S. Žukas pranešė, kad choras dalyvaus N.S.W. Šventėje, įvyksiančioje Canberroje lapkričio 19 d. Taip pat dalyvaus ir Sydnėjaus Meno Dienose gruodžio pabaigoje.

Po koncerto vyko bendras pasilinksminimas. Veikė valgiais bei gėrimais turtingas bufetas ir laimės šaltinis — laimikiais gausi loterija.

Kor.

MALDOS APAŠTALAVIMAS

Jo Šventenybė popiežius Paulius VI lapkričio mėn. MA nariams skyrė sekančias intencijas:

b e n d r ą j ą — Kad, Dievo malonei padedant, su katalikų Bažnyčia susijungtų visos nuo jos atsiskyrusios Rytų apeigų Bažnyčios.

m i s i j ų — Kad Katalikiškoji Akcija apsaugotų Pietų Ameriką nuo komunizmo gresmės.

Paminėtomis intencijomis gali pasinaudoti Newcastle - Brisbane ir Gyvojo Rožančiaus nariai.

Kun. S. Gaidelis S.J.

Pranešimai

MELB. MOTERŲ SUSIRINKIMAS

Melbourno Lietuvių Socialinės Globos Moterų Draugijos metinis susirinkimas, kuris turėjo įvykti spalio 16 d. nesusirinkus pakankamam skaičiui narių, atidėtas iki lapkričio 6 d. sekmadienio. Susirinkimas įvyks Lietuvių Namuose, 50 Errol Street, Nth. Melbourne, 2 v. po pietų.

Visas nares ir rėmėjas nuoširdžiai prašome dalyvauti.

Po susirinkimo kavutė.

MLSGMD-jos Valdyba

DĖMESIO LAUKO TENISO ŽAIDĖJAMS SYDNĖJUJE

Lapkričio 20 d. (sekmadienį) prie Bankstowno Lietuvių Namų esančioje aikštelėje įvyks Sydnėjaus lietuvių vyrų ir moterų lauko teniso pirmenybės, išaiškinti geriausius Sydnėjaus žaidėjus, kurie "Kovą" atstovaus būsimoje sporto šventėje.

Registruotis prašeme pas vadovę p. O. Asevičienę, Tel. 905917, Turnyro pradžia 2-rą val. p.p.

SYDNEY

CHORO VAKARAS

Lapkričio 5 d. 8 val. vakaro įvyksta "DAINOS" choro šokių vakaras. Vakaro pravedimui talkininkauja Sydnėjaus Linksmieji Broliai. Be geros kontinentalinės muzikos veiks choristų pripažintas Alfonso Lingės "Krūminis Baras". Tikima, kad barelio savininkas daug ką nustebins savo išmaningumu. Taip pat jau platinami loterijos bilietai, kuriuos galima gauti pas kiekvieną choristą .Fantai — moteriškas auksinis laikrodis, ir lėlė — auka p. K. Butkaus ir p. Žygienės iš Cabramattos ir Barbeque set auka p.p. Lelešių.

Visas pelnas skiriamas repeticijų patalpų apsimokėjimui "Dainavoje". N.S.W. Dainų šventė įvyksta CANBERROJE lapkričio 19 d. Į ten choristų irgi niekas veltui neveža. Į Canberra taupumo sumetimais vykstama autobusu. Dalis choristų gal vyks savo mašinom, tad laisvų vietų autobuse dar bus. Pašaliniai asmenys, norį linksmai ir pigiai į Canberrą nuvažiuoti, prašomi pranešti bet kuriam choro nariui. Mokestis į ten ir atgal tik $4.50.

TURININGA ŠVENTĖ

Spalio 22 d. p.p. Venclovų namuose susirinko apie 40 svečių paminėti šeimos trigubos sukakties - atšvęsti p. Venclovienės vardadienio, pasidžiaugti jų sūnaus Dr. Irvio neseniai Londone įsigytu nauju specialybės diplomu ir paties šeimininko Romo Venclovo 60-ties metų sukakti atžymėti. Nors visas vakaras vyko labai šeimyniškoje nuotaikoje, vis tik ir oficialiai susirinkusiems buvo priminta, kokia čia šeimos šventė ir kodėl taip gausiai susirinkta. Kun. P. Butkus savo kalboje gražiai visas sukaktis apibūdino ir susirinkusiųjų vardu pasveikino. Dar ta proga trumpą žodį tarė inž. B. Daukus. Dėkodamas kalbėjusiems ir ta proga atsilankiusiems prabilo pats šeimininkas p. Venclovas pakviesdamas ta proga visus svečius pasidžiaugti drauge su visa šeima. Tą vakarą trūko tik jų sūnaus Dr. Irvio Venclovo, kuris šiuo metu dar tebegyvena Londone.

KAPINIŲ LANKYMAS

Sekmadienį, lapkričio 6 d. tuoj po lietuviškų pamaldų visi kviečiami į Rookwood kapinių lietuvių sekciją Vėlinių proga aplankyti savo mirusiųjų ir pasimelsti. Sydnejiškiai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvauti.

PATIKSLINIMAS

Liet. Dienų parengimų programos skelbime pereituose M. P numeriuose pastebėta klaidų: atskirų chorų koncertas ir taut. šokių festivalis įvyks gruodžo 29 d., ne 28, kaip kad buvo skelbta. Malonėkite įsidemėti.

Visos kitos parengimų datos teisingos.

PASKAITOS CANBERROJE

Canberros Liet. Klubas savo patalpose Wattle St., Lyneham numato šias paskaitas:

lapkričio 13 d. 3 val. p. Jurgio Bistricko paskaita *Šeštasis žmogaus jausmas.*

Lapkričio 17 d. 7.30 val. vak. Zigmo Sipavičiaus paskaita *Iš kelionės po Jungtines Amerikos Valstybes.*

Visi maloniai kviečiami paskaitose dalyvauti.

DAIL. LEONO URBONO PARODA

Dail. Leono Urbono individualinė dailės paroda, kaip jau buvo skelbta, atdaryta Miranda Fair Auditorijoje, Miranda nuo spalio 22 d. iki lapkričio 6 d.

Parodos lankymo valandos: savaitės darbo dienomis 10.30 val. ryto iki 10.00 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12.00 val. p.p. iki 9 val. p.p.

Parodoje išstatyta 60 dailininko darbų, kurių kainos svyruoja nuo 40 dol. iki 700 dolerių.

Visi kviečiami parodą aplankyti ir susipažinti su mūsų iškilaus dailininko darbais.

PRANEŠIMAS MELBOURNO EVANGELIKAMS

Pranešame, kad rinksimės ateinantį sekmadienį, lapkričio 6 d. tuo pačiu laiku, t.y. 11 val. ryto Liet. Namų koplyčioje (50 Errol St., North Melbourne). Pamaldoms vadovaus brolis M. Sedelys, kuris jau yra mums vienas pamaldas pravedęs spalio 2 d.

Visi širdingai kviečiami atsilankyti.

Melb. Evangelikų Parapijos Taryba

BANKSTOWNO NAMŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 6 d. 3 val. p.p. šaukiamas nepaprastas Dainavos Namų narių susirinkimas. Darbotvarkės svarbiausi punktai — Namų statuto kai kurių paragrafų pakeitimo svarstymas ir sporto salės statymo klausimas.

Susirinkimas labai svarbus, ir visi nariai bei prijaučiantieji kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Dainavos Namų Valdyba

SVARBUS PRANEŠIMAS SYDNEJAUS MOTERIMS

Sydney Liet. Mot. Soc. Globos Draugijos Valdyba kviečia savo nares dalyvauti nepaprastam Draugijos susirinkime, kuris įvyks lapkričio 13 d. 4 val. p.p. Dainavoje. Šis susirinkimas šaukiamas Draugijos įstatų papildymo reikalu. Manome ,kad jis ilgai neužtruks ir narės galės dalyvauti tuoj po mūsų susirinkimo senųjų skautų Židinio ruošiamoje paskaitoje toje pat vietoje. Visas nares maloniai kviečiame dalyvauti.

Valdyba

PADĖKA

Melbourno Lietuvių Klubo Taryba nuoširdžiai dėkoja p.p. Balčiūnams, Bartuškoms, Vingrienei, A. Šimkui, V. Lazauskui, R. Kazlauskui, Čelnoms, Česnoms, Sivickams, Leliui, Kalnėnams, Pumpučiams, Padgurskiams, Skirkams, Petrauskams Špokevičiams, Naujokaičiams, Tamošiūnams, Šeikiams, Pyragienei, Kunčiūnienei, Žiogams, Mockams, Muščiskui, ir kt., kurie savo darbu ir aukomis loterijai prisidėjo prie metinio Melbourno Liet. Klubo baliaus parengimo.

Ypatinga padėka priklauso p. J. Valaitienei už loterijos suorganizavimą ir pravedimą.

Ačiū už atsilankymą visiems baliuje dalyvavusiems.

Melbourno Liet. Klubo Taryba

LINKSMAS "DAINOS" CHORO

Šokių vakaras

IVYKSTA "DAINAVOJE" BANKSTOWNE.

lapkričio 5 d., šeštadienį, 8 val. vak.

PROGRAMOJE: vyrų choras — Linksmieji Broliai — Turtinga loterija — Krūminis Baras ir kitos staigmenos.

BILIETŲ KAINA: Suaugusiems $ 1.00 mokslei. 50 c.

Nuoširdžiai kviečiame ir laukiame.

Dainos Choro Valdyba

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Ku-ka

Lapkričio 13 d. 6 val. p.p. Bankstown Liet. Namuose Senųjų Skautų Židinys rengia viešą paskaitą. Prelegentė p .E. Jonaitienė kalbės mūsų jaunimo klausimu. Visi suinteresuoti kviečiami kuo skaitlingiau paskaitoje dalyvauti.

*

Visi su įdomumu skaitėme neseniai šiame laikraštyje paskelbtus Vaclovo Dauniaus įspūdžius iš Čekoslovakijos. Gaila, autorius nusiskundžia, kad jo laiške iš Prahos pasitaikė keletas korektūros klaidų. Pirmame sakiny vietoj "padidinta" turi būti "pasitinka" o vėliau vietoj "įvaras", turi būti "įvadas". Kalbant apie čekes moteris vietoj "neblogų figūrų" turi būti "neblogos frizūros". Bet, prideda laiško autorius Daunius, jau tokią kalbą pradėjus, galima pridurti, kad čekių figūros galbūt iš tiesų patrauklesnės, negu, sakysime, savanoriškai badaujančių amerikonių.

*

Jau penkiolika metų Paryžiuje gyvenąs lietuvis skulptorius Antanas Mončys su savo skulptūrine kūryba kaskart vis stipriau įvertinamas Europos meno sluogsniuose. Šiais metais įvertindama jo parodą Bruselyje, Belgijoje, vietos ir prancūzų spauda jį iškėlė į pirmąsias eilius dabarties skulptorius Europoje.

*

Pagal eskimų paprotį žmonai niekad nevalia prabilti pirmiau už savo vyrą.

*

Pastebėtina, kad nuodai ir kitokie vabzdžiai labai nekenčia nylono medžiagų, ir todėl nyloniniais rūbais vilkį vabzdžių mažiau puolami.

*

Įprasta agurkus valgyti nuluptus. Pasirodo, kad agurko žievėje yra geriausia šio vaisiaus dalis: joje yra daug mineralinių druskų, labai svarbių mūsų organizmui.

*

Prieš porą savaičių Sydnėjuje buvo įdomus buvusių Lietuvos lakūnų — aviacijos mokyklos 1934 -37 m. sąskrydis. Iš anų metų laidos tėra tik keturi Australijoje: J. Rakuznas, gyv. Geelonge, Br. Leščius (Adelaide), dail. Vl. Meškėnas ir prekybininkas K. Butkus (abu Sydnėjuje). Sąskrydis truko keletą dienų, bet konferencijos komunikatas taip ir nebuvo išleistas.

*

Keista, ligi šiolei Sydnejuje tebuvo žinomas tik Sydnejaus Lietuvių Klubas, o neseniai paaiškėjo, kad yra ir Bankstowno Lietuvių Klubas, nors negirdėta, kad jis oficialiai tokiu būtų pasivadinęs (visi oficialūs skelbimai buvo skelbiami Bankstowno Liet. Namų vardu).

*

Kai kas liet. spaudoje įrodinėja, kad reikalavimas apsimokėti lietuvio solidarumo mokestį esą skriauda jo nemokantiems. Analogiškai imant, turėtų kas už juos sumokėti, kad tik neprarastų savo teisių. Panašiai ir valstybė kalta, kad prievartos keliu iš savo piliečių išreikalauja mokesčius.

*

Pasirodo, kad metų vidury prez. L.B. Johnson duktė Liucija ištekėjo už Patriko Nugent'o, kurio motina lietuvė (Juciūtė). Sako, jis lankęs lietuvių kat. mokyklą ir net kiek suprantąs lietuviškai. Išeitų kad pats prezidentas lietuviams pasidarė giminė... Jaunuosius sutuokė lietuvis kunigas Jonas Kuzinskas, Nugent'o vaikystės draugas ir vestuvėse dalyvavo eilė lietuvių — giminių iš jaunojo motinos pusės.

*

Aną dieną kažkas man uždavė mislę — ko Reisgytė negalėjo? (Atsakymas: negavo prez. Johnson'o parašo!).

SYDNEJAUS SPORTO KLUBAS "KOVAS"

LAPKRIČIO 12 D. (ŠEŠTADIENĮ) Bankstowno Lietuvių Namuose

rengia savo tradicinį

ŽVAKUČIŲ VAKARĄ

Salės papuošimas — a la Chevron muzika — laimėjusi TV kapelų varžybas

Bufetas — kaip niekada anksčiau.

Įėjimas suaugusiems $ 1.50, Nedirbančiam jaunimui 75 centai.

Pradžia 7 val. vak.

KAS MELBOURNE?

SVEČIAS IŠ ŠVEDIJOS

Ilgesnį laiką svečiavosi Australijoje švedų tautinės bažnyčios vyskupas B .Jonzon iš Stockholmo. Jis lankėsi didesniuose Australijos centruose ir skaitė paskaitų moralės pakėlimo klausimais. Lankydamasis Melbourne dalyvavo ir Pabaltiečių koncerte, kurį šiais metais organizavo Lietuvių Dainos Sambūris ir po jo pobūvy šiltais žodžiais pasveikino Pabaltijo dainininkus ir bendruomenes. Spaudoje tuo metu paplitus apie švedų vyriausybės pasiūlymą pabaltiečiams užpildyti tam tikrus blankus, gaunamus rusų pasiuntinybėje kareiviavimo reikalu, jūsų laikraščio bendradarbis apsilankė pas svečią vyskupą ir aiškinosi dėl pabaltiečių būklės Švedijoje. Pabaltiečiams ten protestuojant dėl tokio švedų vyriausybės potvarkio, ji greitu laiku pakeisianti tuos nemalonius pabaltiečiams potvarkius. Baigdamas pasikalbėjimą su vyskupu, spaudos bendradarbis įteikė jam Dr. Suduvio veikalą "Vienų Vieni" vokiečių kalboje "Allein ganz allein" prašydamas grįžus namo paskaitose ir kitomis progomis priminti sunkią būklę lietuvių tautos, nešančios baisų jungą gintariniame Baltijos pajūry.

(k)

NAMŲ BALIUS

Melbourno Lietuvių Klubas spalio 8 d. suruošė balių savo namuose ir pradėjo vajų lėšoms telkti namų pagražinimui ir atnaujinimui. Baliaus metu iš Talkos pelno jos pirmininkas L. Barkus įteikė Klubo Tarybos pirm. J. Petrašiūnui 53 dolerių čekį ir tuo gražiai pradėjo vajų. Baliaus nuotaika buvo pakili ir gera. Tik dalyvių skaičius galėjo būti žymiai didesnis. Rengėjai savo pobūvį mažai tereklamavo ir iš anksto nedaug teišplatino biletų. Ateity reiktų pasistengti įdėti daugiau pastangų ruošiant metinį balių, kuris galėtų atnešti didesnį pelną ir keliais šimtukais dolerių praturtintų klubo kasą. Šiųmetinis klubo balius praėjo kukliai ir davė nežymią sumą pelno.

(k)

LIETUVĖS MENO PARODOJE

Viename iš seniausių Melbourno priemiesčių Williamstowne (1857) Beta Signa Phi organizacija suruošė spalių 9-11 dienomis dailės parodą. Joje buvo išstatyti 120 tapybos paveikslų ir 60 kitokių eksponatų, viso 180. Ši paroda labai skoningai įruošta ir buvo nežemo lygio. Paveikslų ir keramikos dirbinių autoriai įvairių profesijų asmenys, dailės ir meno mėgėjai.

Šioje parodoje dalyvavo su savo kūriniais ir dvi lietuvės: Valerija Kybartienė ir Irena Jokūbauskienė.Valerija Kybartienė dalyvavo su keturiais lipybinės tapybos kūriniais: I. Veidas tamsoje, 2. Liepsnojančios kaskados, 3. Pavasario ženkle ir 4. Pajautimas. Jos darbai gana originalūs. Paveikslai lipdyti iš gipso ir klijų mišinio, vėliau nuspalvinti. Sukuriama lipdybinės tapybos freskų paveikslai. V. Kybartienės ieško savęs išsakymui įvairių temų, kurios išpildomos grakščių žaismingumu, plaukiančiu iš kūrėjos pergyvenimų. Jos kūrybos pasaulis gilus, originalus. Sekmės ir ištvermės į savitą tapybinį braižą.

Irenos Jokūbauskienės buvo eksponuota 8 paveikslai, daugiausia vaizduojantys gėles. Į akį krenta labai skoningas ir nusisekęs spalvų derinys, saulėtos šviesios, giedrios spalvos ir drąsūs brūkšniai drobėse aliejiniais dažais. Kai kuriuose paveiksluose (pav. Wattle) nevisai išlaikoma proporcija bet šiaip Irenos Jokūbauskienės tapybos paveikslai sukelia estetinį išgyvenimą ir gana grakščiai sukurti. Įdomus paveikslas "Piligrimas", kurį gerai įvertino ir "The Footscray Advertiser", savo š.m. Nr. 166. Irena Jokūbauskienė jau trečius metus lanko Victorian Artist Society meno mokyklą E. Melbourne. Sekmės kelyje į turtingą meno pasaulį!

(k)

Mūsų Pastogė

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA

Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams £4.0.0, ($8.00), pusei metų — £2.0.0 ($4.00), trims mėnesiams £1.0.0 ($2.00). N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £5.0.0 ($10.00). Atskiro numerio kaina 2 šil. (20 centų).

Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį 12/- ($1.20), bendruomeniniai 10/- ($1.00).
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel. 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

SKELBIMAI

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

Reikalinga moteris kambarių ruošai. Būtina, kad susikalbėtų angliškai. Sąlygos — alga ir kambarys. Skambinti tel. 56-2889 ir prašyti namų savininką.

*

Ieškau asmenų, kurie domisi psichiniais fenomenais, nori juos pažinti.

Skambinti vakarais 747-2031